

OPENBAAR MINISTERIE

IN LETTERS

JAARBERICHT 2007

HOOFDREDACTIONEEL COMMENTAAR

Perspectief

Kent u hem nog van school? De tijdbalk? 476: val van het Romeinse Rijk. 800: Karel de Grote tot keizer gekroond. Heel overzichtelijk voor leerlingen en onderwijzers. Dat overzicht hadden de mensen van toen natuurlijk niet. Die hoorden waarschijnlijk pas maanden later over zulke gebeurtenissen. En vonden het misschien lastig om die op waarde te schatten.

Vaak heb je wat afstand nodig om de dingen in perspectief te zien. Om hoofd- van bijzaken te kunnen scheiden. Dat is nog steeds zo. Een jaarbericht leent zich uitstekend als middel voor zelfreflectie. Even los komen van de waan van de dag. Wat hebben we vorig jaar met elkaar gepresteerd? En hoe verhouden die prestaties zich tot onze oorspronkelijke ambities?

Met dit jaarbericht gaan we nog een stapje verder. We hebben het jaar 2007 willen plaatsen op de tijdbalk van 2006 tot 2010. In november 2006 publiceerde het OM 'Perspectief op 2010', ons meerjarenplan voor vier jaar. Het eerste jaar van die periode is verstreken. Wat is er bereikt? En wat moet er nog gebeuren?

We hebben geprobeerd de rode draad in ons handelen te schetsen. Die is er namelijk, ook al zou je dat in de massale aandacht voor grote strafzaken misschien vergeten. U vindt onze goede voornemens uit 2006 her en der terug in dit jaar-

bericht, zoveel mogelijk verbonden met wapenfeiten uit 2007. Zoals dat gaat met goede voornemens, lukt het een beter dan het ander. Daar hoeft én wil het OM niet geheimzinnig over doen. Onze intenties blijven onverminderd van kracht. En dat geldt ook voor onze inzet.

2007 was een jaar met veel veranderingen. Een jaar waarin we de fundamenten legden voor de structurele aanpak van de georganiseerde misdaad, van financieel-economische criminaliteit, van cybercrime.

Een jaar waarin hard gewerkt werd om de OM-afdoening mogelijk te maken. Er kwamen regioparketten en lokale parketten die door samenwerking en specialisatie bijdragen aan het op peil houden van onze deskundigheid. Het bedrijfsprocessensysteem GPS werd beproefd. Door het automatiseren van standaardzaken willen we capaciteit scheppen voor ingewikkelder kwesties.

Ondanks deze ingrijpende verbouwingen bleef de winkel gewoon open. Het aantal zaken dat het OM aanpakte, was redelijk stabiel. En ook de doorlooptijden en het sepotpercentage waren goed vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Dat is een compliment aan de OM-medewerkers die vaak te maken hebben met grote werkdruk, moeilijke omstan-

College van procureurs-generaal, v.l.n.r. Han Moraal, Harm Brouwer, Herman Bolhaar, Rieke Samson-Geerlings en Henk van Brummen

digheden en een toenemend afbreukrisico.

Media en advocatuur volgen het OM nauwlettend. Dat is in het belang van de rechtsstaat. Als wij fouten maken, willen we dat graag weten. Zijn de aantijgingen terecht, dan geven we dat ruiterslijk toe. En we gaan aan de slag om herhaling te voorkomen.

De eenmaal ingeslagen weg van openheid blijven we volgen. De brug naar de samenleving, naar partners in de veiligheidsketen, moet geslagen. Dat uit zich onder meer in OM-initiatieven als burgerpanels, slachtofferzorg, veiligheidshuizen. En hopelijk ook in dit jaarbericht waarin we een aantal van die partners gevraagd hebben naar hun mening over de samenwerking.

Het OM is een betrouwbare organisatie. Voor de samenleving, voor de ketenpartners, voor de eigen medewerkers. Een organisatie met een belangrijke maatschappelijke taak. En met ambities waarop ze mag worden beoordeeld.

Harm Brouwer Voorzitter
College van procureurs-generaal

GEORGANISEERDE CRIMINALITEIT

OM beproeft brede aanpak op mensenhandel en wietteelt

Handel in drugs, witwassen, mensenhandel, internationale misdrijven, high-tech crime; de georganiseerde misdaad vormt een ernstige bedreiging voor onze rechtsstaat. Daarom heeft het kabinet Balkenende IV in het coalitie-akkoord aangegeven de bestrijding van georganiseerde criminaliteit te willen intensiveren. Dit geldt ook voor de aanpak van de financieel-economische criminaliteit en cybercrime. Om deze ambitie in te vullen stelde het ministerie van Justitie in 2007 drie programma's op, waaronder één gericht op de aanpak van georganiseerde criminaliteit.

Uiteraard is bestrijding van de georganiseerde misdaad ook voor het OM een toprioriteit. Dat geldt in het bijzonder voor het Landelijk Parket waar de strijd tegen de landelijk georganiseerde criminaliteit is gecentraliseerd.

Perspectief op 2010: 'Georganiseerde misdaad moet zowel op plaatselijk/regionaal als op landelijk/internationaal niveau worden aangepakt ... Om daar vaart in te brengen, start op het terrein van de mensenhandel een project met een samenhangende, programmatische aanpak.'

De criminelen zijn goed georganiseerd, dus moeten OM en andere overheden nog beter georganiseerd zijn. Gecoördineerd optreden is cruciaal – lokaal, regionaal, landelijk, internationaal, straf- en bestuursrechtelijk. Dit wordt ook wel de 'programmatische aanpak' genoemd. Met deze aanpak hebben het OM en de ketenpartners in 2007 geëxperimenteerd in de strijd tegen mensenhandelaren en wietelers. Daarbij traden OM, politie, gemeenten en andere overheden gezamenlijk op.

Het ging daarbij niet alleen om repressie, maar ook om preventie. Met behulp van het zogeheten barrièremodel werd het bedrijfsproces van criminele activiteiten geanalyseerd. Vervolgens werd gekeken welke praktische, bestuurlijke en strafrechtelijke belemmeringen je als ketenpartners kunt opwerpen om het (aspirant-)criminelen bij voorbaat lastig te maken. Denk bijvoorbeeld aan exploitatievergunningen die gemeenten al dan niet kunnen verlenen.

Mensenhandel

De programmatische aanpak is onder meer toegepast in de zaak Sneep waarbij verdachten zijn aangehouden op verdenking van internationale mensenhandel en grootschalige, gedwongen prostitutie. De criminele organisatie was actief in Amsterdam, Alkmaar en Utrecht. In deze zaak trokken het Landelijk Parket, de verantwoordelijke arrondissementsparketten en het Bureau Ontnemingswetgeving OM (BOOM) gezamenlijk op. Ook de plaatselijke driehoeken van korpsbeheerder, korpschef en hoofdofficier werden al vroeg ingeseind.

Een landelijke bijeenkomst over de zaak Sneep in juni 2007 leidde tot een aantal concrete verbeterpunten, zoals bijvoorbeeld de 'cabrio-aanpak' van souteneurs (zie ook pagina 10: Pluk-ze) en een gemeentelijke variant van het barrièremodel.

De programmatische aanpak werd verder ontwikkeld in de zaak Koolvis. Daarbij ging het om minderjarige Nigeriaanse aielzoekers die alleen in Nederland arriveerden en uit de opvangcentra verdwenen. De internationale dimensie was in deze zaak prominent aanwezig. In oktober 2007 verrichtten politie en justitie

een twintigtal arrestaties en huiszoekingen in Nederland, de Verenigde Staten, Engeland, België, Frankrijk, Duitsland en Spanje.

Vanwege de maatschappelijke problematiek en de positieve ervaringen met de programmatische aanpak is in 2007 besloten om een *taskforce mensenhandel* in te stellen die de werkwijze landelijk gaat uitdragen. De taskforce – onder voorzitterschap van procureur-generaal Herman Bolhaar – is inmiddels van start gegaan.

Sommige arrondissementen, zoals Roermond, hebben al een plan opgesteld voor de programmatische aanpak van mensenhandel. Dergelijke voorbeelden worden uitgewisseld tijdens het 'overleg mensenhandel' dat de parketten vier keer per jaar houden met eerder genoemde procureur-generaal.

Hennepteelt

Ook bij de bestrijding van de hennepteelt is een begin gemaakt met de programmatische aanpak. Wat ooit begon als het gedogen van thuissteelt voor eigen gebruik (maximaal vijf planten), heeft zich afgelopen jaren ontwikkeld tot een industrie die deels in handen is van de georganiseerde criminaliteit. Uit een recente criminaliteitsbeeldanalyse van de georganiseerde hennepteelt in Zuid-Nederland blijkt ook dat er vaak een relatie is te leggen met ernstige geweldsdelicten. Het OM blijft dan ook gericht aandacht besteden aan de wietteelt 'in het bijzonder waar die de leefbaarheid en fysieke veiligheid in wijken ondergraaft en een uiting lijkt van georganiseerde criminaliteit' (Perspectief op 2010).

In een aantal gemeenten in Zuid-Nederland betrok het OM niet alleen de gebrui-

Vervolg en berechting in eerste aanleg van mensenhandelzaken

Instroomjaar	2004	2005	2006	2007
	220	138	184	127

CYBERCRIME

Nationale Recherche arresteert digitale 'katvangers'

De snelle ontwikkelingen in de ICT leiden tot een wereld aan toepassingsmogelijkheden voor bedrijven en burgers. En óók voor criminelen. De misdaad op het internet – cybercrime – neemt toe. Het gaat dan vaak om nieuwe vormen van oude criminaliteit, zoals het vertonen van kinderporno of het oplichten van kopers via marktplaats.nl of ebay.nl. Daarnaast ontstaan er nieuwe vormen van misdaad, zoals *hacking* (inbreken op computersystemen) en *phishing*. Dat laatste is het 'vissen' naar rekeningnummers en inloggegevens van mensen die via internet hun bankzaken regelen om daarmee de bankrekening van de slachtoffers te plunderen.

Het kabinet Balkenende IV heeft de aanpak van cybercrime opgenomen in het coalitie-akkoord. Ook tijdens de laatste

Willem H. en Hells Angels

Het OM blijft ook alert op mogelijke verwevenheid van boven- en onderwereld. De strafzaak tegen Willem H. is daarvan een voorbeeld. Willem H. werd onder meer beschuldigd van het afpersen van zakenmensen. Een van zijn slachtoffers werd op zijn beurt verdacht van het witwassen van crimineel geld. De rechtbank heeft een gevangenisstraf van negen jaar opgelegd voor afpersing en het leiden van een criminele organisatie. Vijf medeverdachten kregen straffen, variërend van twee jaar en negen maanden celstraf tot 240 uur dienstverlening.

De verzoeken van het OM om verschillende afdelingen van de Hells Angels te ontbinden, hebben nog niet tot het gewenste resultaat geleid. In een strafzaak tegen een aantal leden van de Amsterdamse Angels werd het OM niet ontvankelijk verklaard omdat verslagen van opgenomen telefoongesprekken tussen de verdachten en hun advocaten niet of te laat waren vernietigd. Het OM is hiertegen in hoger beroep gegaan omdat het de sanctie die de rechter aan het verzuim verbonden heeft, te zwaar vindt. De gemaakte fout onderstreept nog eens de noodzaak om dergelijke omvangrijke en complexe strafzaken niet door één maar door een team van officieren van justitie te laten behandelen. Ook hun ondersteuning moet in dergelijke situaties versterkt worden.

kelijke ketenpartners bij de programmatische aanpak maar ook energiebedrijven en woningbouwverenigingen. Deze integrale aanpak van de teelt lijkt op (aspirant) telers een afschrikwekkend effect te hebben gehad. Een aantal is gestopt of heeft de teelt verplaatst naar Duitsland of België. Uit de criminaliteitsbeeldanalyse en wetenschappelijke studies blijkt echter ook dat er weinig belemmeringen zijn voor mensen die hennep willen gaan telen. De benodigde hulpmiddelen en kennis zijn ruimschoots voorhanden. Het overheidsoptreden laat zich dus kenschetsen als symptoombestrijding. Ook blijven de grote bazen – de organisatoren en handelaren – nog te veel buiten schot.

FINANCIEEL-ECONOMISCHE CRIMINALITEIT

Meer capaciteit en opleidingsbudget voor Functioneel Parket en BOOM

Financieel-economische criminaliteit kan het vertrouwen in het gehele economische verkeer ondermijnen. Het kabinet heeft daarom in het coalitie-akkoord prioriteit gegeven aan de bestrijding van deze vorm van criminaliteit. Eind 2007 stuurde de minister van Justitie het intensiveringsprogramma financieel-economische criminaliteit naar de Tweede Kamer. Daaronder vallen onderwerpen als fraude, witwassen, corruptie en ont-neming. Preventie heeft eveneens een belangrijke plaats gekregen. Bij de totstandkoming van het intensiveringsprogramma waren het OM en de ketenpartners nauw betrokken.

Ter uitvoering van het intensiveringsprogramma stelde het OM in 2007 een plan van aanpak op voor de bestrijding van financieel-economische criminaliteit. Daarin gaf het OM aan hoe het de middelen uit het intensiveringsprogramma denkt in te zetten voor rechtshandhaving op dit thema.

Het Functioneel Parket neemt binnen het OM een centrale rol in bij de bestrijding van financieel-economische criminaliteit. Sinds 2003 stuurt dit parket bijzondere opsporingsdiensten aan, zoals de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst en Economische Controle Dienst (FIOD-ECD) van het ministerie van Financiën, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Algemene Inspectiedienst van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Inlichtingen- en Opsporingsdienst van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu. Sinds 2005 zijn daar vrijwel alle milieuzaken van de regiopolitiekorpsen bijgekomen.

In 2007 startte het Functioneel Parket het voorlopig grootste onderzoek uit zijn geschiedenis. Dat richtte zich op de mogelijke betrokkenheid van (ex-)medewerkers van drie vastgoedbeleggers bij frauduleuze handelingen. Op 12 november 2007 doorzochten ruim zeshonderd FIOD-ECD-rechercheurs 55 adressen, onder leiding van 31 officieren van justitie van het Functioneel Parket en het Bureau Ontnemingswetgeving OM. Daarbij werden veertien verdachten aangehouden. Behalve in Nederland werden er ook onderzoeken verricht in Zwitserland en België. De zaak loopt nog (voorjaar 2008).

Perspectief op 2010: 'Het OM en de politie zullen investeren in het vermogen een goede bijdrage te kunnen leveren aan de bestrijding van fraude ... Het coördineren van de horizontale fraude door het Functioneel Parket zou het totale fraudeterrein meer binnen het gezichtsveld van één parket brengen.'

Sinds 1 juni 2007 is het Functioneel Parket een volwassen onderdeel van het OM. Toen trad de Wet op de bijzondere opsporingsdiensten in werking. Dit betekent dat het Functioneel Parket niet meer 'in oprichting' is, maar formeel deel uitmaakt van het OM. Het Functioneel Parket telt inmiddels 250 medewerkers, waaronder circa vijftig officieren van justitie en behandelt zo'n 16.000 strafzaken per jaar. Om de financieel-economische criminaliteit beter te kunnen bestrijden worden onder andere de capaciteit en de opleidingsmogelijkheden van het Functioneel Parket in 2008 uitgebreid. Hetzelfde geldt voor het Bureau Ontnemingswetgeving OM (BOOM; zie ook pagina 10: Pluk-ze).

Hoge transacties

Hoge transacties zijn schikkingen tussen het OM en verdachten (meestal rechtspersonen) die meer bedragen dan 50.000 euro. In veel gevallen gaat het om financieel-economische en milieu-delicten. Voorgenomen hoge transacties worden door het College van procureurs-generaal voorgelegd aan de minister van Justitie. In 2007 zijn zes zaken afgedaan volgens de procedure uit de Aanwijzing hoge transacties en bijzondere transacties:

- . Het Functioneel Parket kwam met een bank een schikking overeen van 400.000 euro wegens betrokkenheid bij de handel met voorwetenschap.
 - . Spoorwegbeheerder ProRail betaalde een transactie van 100.000 euro in verband met het onzorgvuldig verwijderen en verwerken van spoorwegballast.
 - . Energiebedrijf Essent betaalde in de strafzaak over het ongeval in de Amercentrale te Geertruidenberg een transactie van 50.000 euro.
 - . Het parket Zwolle trof met drie verdachten in het onderzoek naar frauduleuze beleggingen een schikking wegens diverse strafbare feiten. Een bank kreeg een transactie aangeboden van 1,5 miljoen euro, een beleggersvereniging een van 450.000 euro. Het voormalige hoofd van de beleggingsafdeling van de bank betaalde een schikking van 50.000 euro.
 - . De gemeente Amsterdam stemde in met een schikking van 100.000 euro wegens enkele overtredingen van de milieuwetgeving bij de sloop van een boerderij.
 - . Het Functioneel Parket trof een transactie met een winkelketen wegens overtreding van de quotaregeling op de invoer van porselein en aardewerk uit China. De schikking bedroeg 785.000 euro.
- Over al deze zaken heeft het OM een persbericht uitgebracht.

Perspectief op 2010: 'Het OM en de politie zullen investeren in het vermogen een goede bijdrage te kunnen leveren aan de bestrijding van fraude ... Het coördineren van de horizontale fraude door het Functioneel Parket zou het totale fraudeterrein meer binnen het gezichtsveld van één parket brengen.'

- en inloggegevens van het slachtoffer;
- 4. Hiermee schrijft de crimineel zoveel mogelijk geld over van het slachtoffer naar katvanger;
- 5. De katvanger krijgt de opdracht het geld over te maken naar het buitenland via een *money-transfer-service* of direct over te schrijven naar een buitenlandse rekening;
- 6. Daar wordt het geld contant opgenomen.

Phishing is moeilijk te bestrijden. De daders zitten vaak in een buitenland waarmee Nederland geen rechtshulprelatie heeft. Ook vergt de aanpak veel expertise. Niet alleen van het Landelijk Parket en het Team High Tech Crime van de Nationale Recherche, maar ook op regionaal en bovenregionaal niveau. Toch wist het Team High Tech Crime in 2007 veertien verdachten aan te houden.

blijkt dat zij vele duizenden euro's kwijt zijn. De werkwijze is vaak als volgt:

1. Rekrutering van zogenaamde katvangers: vaak sociaal-zwakkere mensen die voor een paar honderd euro hun bankrekening ter beschikking stellen aan de criminelen;
2. Verzenden van honderdduizenden spamberichten, gericht op de klanten van één bank. Daarin wordt de ontvanger uitgenodigd in te loggen op een valse website waar hij bijvoorbeeld een programma moet downloaden voor 'betere beveiliging';
3. Via de website of het programma achterhalen de criminelen rekeningnummer

Antillianen zijn ook in Leeuwarden oververtegenwoordigd in de criminaliteit (schietincidenten en straatroven met geweld), soms al op 13-, 14-jarige leeftijd. Een lastig probleem, weet Claire de Jong, veiligheidsadviseur van de gemeente Leeuwarden. Want deze relatief kleine groep maakt geen gebruik van de voorzieningen die er zijn. Dus wil ze er bóvenop zitten, ze opzoeken in hun leefomgeving, en hen begeleiden naar school, werk, huisvesting. In het Veiligheidshuis Fryslân coördineert De Jong de aanpak van criminele en overlastgevende Antillianen. Elke Antilliaan waarmee iets mis is, of dreigt te gaan, bespreekt ze in het casuoverleg met de politie, OM, GGZ, het straatteam en Sociaal Team. Voortdurend samen op zoek naar pragmatische, structurele oplossingen. Gemeente, politie en OM lopen afzonderlijk tegen hun grenzen aan, maar in het Veiligheidshuis versterkt men elkaar. De Jong ziet een tendens naar veel meer openheid van het OM, waarmee ze "prima" zegt samen te werken.

“Leeuwarden veiliger maken, dat is me een lief ding waard”

*“Meer voortvarendheid
zou het OM nog
wel sieren, maar in
discriminatiezaken
is het op de goede weg”*

Jessica Silversmith wil begrijpen waarom mensen elkaar discrimineren. Zodat ze eraan kan bijdragen dat mensen elkaar beter 'verstaan'. De directeur van het Meldpunt Discriminatie Amsterdam heeft als taak ervoor te zorgen dat klachten over discriminatie naar behoren worden afgehandeld. De Aanwijzing discriminatie is daarbij haar leidraad. Het OM zet stappen vooruit, oordeelt Silversmith, al zou het OM wat transparanter en sneller kunnen handelen.

DISCRIMINATIE

OM, COC en reclassering ontwikkelen leerstraf tegen homogeweld

Discriminatie kent vele verschijningsvormen. Volgens het Wetboek van Strafrecht gaat het daarbij onder meer om: in het openbaar beledigen, aanzetten tot haat, discriminatie of geweld en het bij de uitoefening van ambt, beroep of bedrijf discrimineren van personen wegens ras, godsdienst, levensovertuiging, geslacht of seksuele gerichtheid.

In de eerste helft van 2007 namen de berichten over geweld en andere misdrijven tegen homoseksuelen sterk toe. Het Landelijk Expertise Centrum Discriminatie (LECD) van het OM maakte daarop de officieren van justitie extra alert op discriminatie als mogelijk motief bij misdrijven tegen homo's. Is dit het geval, dan moet dit leiden tot een zwaardere straf.

Daarnaast voerde de voorzitter van het College van procureurs-generaal drie keer overleg met de voorzitter van COC Nederland. Zij spraken onder meer af dat OM, reclassering en COC gezamenlijk een gedragsbeïnvloedende training ontwikkelen voor daders van geweld tegen homo's. Officieren van justitie kunnen deze training vorderen als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke vrijheidsstraf.

Omdat discriminatie een drijfveer kan zijn bij 'gewone' delicten, nam het OM dit aspect mee bij het opstellen van de nieuwe Aanwijzing discriminatie. In deze aanwijzing – die op 1 december 2007 van kracht werd – staat meer dan voorheen een actieve aanpak van discriminatie centraal, door aandacht te besteden aan de verwerving van discriminatiezaken en aan het gebruik van een lokaal criminaliteitsbeeld discriminatie.

Perspectief op 2010: 'Op de elf inmiddels gevormde regioparketten komen steunpunten discriminatie. Officieren van justitie en beleidsmedewerkers krijgen voorts een specifieke opleiding om dergelijke discriminatiezaken adequaat te kunnen behandelen.'

Op 7 juni 2007 organiseerden de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – samen met politie en OM – een congres Gezamenlijke Aanpak Discriminatie. Dit leidde tot een aantal samenwerkingsafspraken tussen de ketenpartners, de anti-discriminatiebureaus en het lokale bestuur, waardoor ook de eerstvolgende jaren prioriteit gegeven kan worden aan de aanpak van discriminatie.

In het kader van de regionalisering van het OM kregen alle elf regioparketten in 2007 een discriminatieofficier. Deze officier beoordeelt ook de discriminatiezaken van het lokale parket dat aan het regioparket verbonden is. De steunpunten discriminatie uit Perspectief op 2010 hebben hiermee invulling gekregen. Het Studiecentrum Rechtspleging en het LECD ontwikkelen een opleiding voor discriminatieofficieren, advocaten-gene-

raal en parketsecretarissen die in de eerste helft van 2008 van start gaat.

In 2007 werd ook een veertigtal aangiften gedaan tegen PVV-leider Geert Wilders wegens discriminatie. Het OM beraadt zich op mogelijke vervolging (voorjaar 2008).

MILIEU

Nieuw opleidingsprogramma voor buitengewoon opsporingsambtenaren milieu

Milieu vormt – naast fraude – het werkterrein van het Functioneel Parket. Landelijke sturing van de opsporing en vervolging op deze onderwerpen is een relatief jong fenomeen en begon in 2003, toen het Functioneel Parket verantwoordelijk werd voor de bijzondere opsporingsdiensten (zie ook pagina 2: Financieel-economische criminaliteit). Sinds 1 oktober 2005 vervult het Functioneel Parket de hele milieutaak van het OM.

De landelijke sturing heeft als voordeel: meer samenhang bij de aanpak van verschillende soorten 'witte-boorden'-criminaliteit. In het veld doen bijvoorbeeld verdenkingen van fraude en milieudelicten zich vaak gelijktijdig voor. Onder leiding van het Functioneel Parket zijn de bijzondere opsporingsdiensten in 2007 nauwer gaan samenwerken. Voorbeelden van spraakmakende zaken uit 2007 waren de illegale handel in vervuild slib in Oost-Nederland en de verdrinken paarden in het Friese Noarderleech (zie kader).

Op basis van de bevindingen van het Functioneel Parket onderzoeken de ministeries van VROM en Justitie hoe de milieuhandhaving in Nederland beter georganiseerd kan worden. In de loop van 2008 ontvangt het kabinet hiervoor concrete voorstellen. Vooruitlopend hierop heeft het Functioneel Parket in 2007 de banden met het provinciaal bestuur aangehaald. In 2008 gaan milieugegeputeerden en Functioneel Parket convenanten afsluiten waarin per provincie de aandachtspunten voor milieuhandhaving worden vastgelegd.

De politie zette in 2007 belangrijke stappen op het gebied van de milieuhandhaving. Zo heeft de Raad van Hoofddistricten op voorstel van de nieuwe portefeuillehouder milieu een Politie-milieuplan 2011 opgesteld en aangenomen.

De buitengewone opsporingsambtenaren milieu – die zich richten op relatief lichte delicten – vervullen daarbij een belangrijke rol. Het Functioneel Parket

Vervuild slib en Friese paarden

In september 2006 controleerde het Interregionaal Milieuteam Noord- en Oost-Nederland een transport met zuiverings-slib. Naar aanleiding van de vastgestelde onregelmatigheden volgden in december 2006 doorzoeken bij een transportbedrijf in Kootwijkerbroek, vier administratiekantoren in Exloërmond en Veenendaal en vier woningen in Exloërmond, Eemdijk en Lunteren. Het onderzoek loopt nog (voorjaar 2008). De hoofdverdachte wordt handel in ernstig vervuild zuiverings-slib verweten.

In november 2006 verdrinkt in Noarderleech een aantal paarden tijdens hoog water. Het onderzoek toonde aan dat de kudde op een aarden vluchtwal was gezet die 4,80 meter boven NAP lag. De voorspelde waterstand was 3,30 meter boven NAP. Onverwacht en uit eigen beweging hadden de paarden een lager gelegen wal opgezocht die gedeeltelijk onder water kwam te liggen. Van bewust handelen door de eigenaar van de paarden was geen sprake. Daarom heeft het Functioneel Parket in januari 2007 besloten geen verdere strafvervolging in te stellen.

was in 2007 betrokken bij de ontwikkeling van een nieuw opleidingsprogramma voor huidige én nieuwe buitengewoon opsporingsambtenaren milieu. Doel is verdere professionalisering zodat de politie meer tijd krijgt voor de aanpak van ernstige vormen van milieucriminaliteit.

Dierenwelzijn

Dierenwelzijn leeft als maatschappelijk thema. Volgens de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming steeg het aantal meldingen van dieren mishandeling en -verwaarlozing van 6.191 in 2006 naar 8.075 in 2007.

In oktober 2007 stelde het kabinet in de Nota Dierenwelzijn voor om het strafmaximum voor het doden en beschadigen van dieren te verhogen van twee naar drie jaar. Daarbij werden de Algemene Inspectiedienst en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming aangewezen als toezichhouders. Na het insturen van de processen-verbaal aan het OM wordt bekeken in hoeverre het OM tot strafvervolging kan overgegaan. Het Functioneel Parket speelt een belangrijke rol bij de handhaving van regelgeving die toeziet op dierenwelzijn. Daarnaast is er een initiatief-wetsvoorstel om de maximale proeftijd voor dieren mishandeling te verhogen.

Het Functioneel Parket heeft in 2007 het Beleidskader 2007-2010 opgesteld. Binnen het algemene thema milieu is dierenwelzijn als een van de prioriteiten opgenomen.

INZET BIJZONDERE OPSPORINGSBEVOEGDHEDEN

Geen burgerinfiltraties in 2007

Hoofdofficieren van justitie kunnen het College van procureurs-generaal verzoeken toestemming te verlenen voor de inzet van bepaalde bijzondere opsporingsbevoegdheden. Het College wordt in deze zaken geadviseerd door de Centrale Toetsingscommissie (CTC), bestaande uit leden van het OM en de politie.

In sommige gevallen is voor de inzet ook de toestemming van de minister van Justitie vereist. De minister van Justitie moet worden betrokken in de besluitvorming van het College over de toepassing van twee bijzondere opsporingsbevoegdheden, namelijk de inzet van burgerinfiltranten en het afzien van inbeslag-neming.

Burgerinfiltratie

In 2007 werden geen zaken voorgelegd aan de CTC die betrekking hadden op de inzet van (criminele) burgerinfiltranten. Evenmin is in 2007 door de CTC een rechtshulpverzoek uit het buitenland

ontvangen waarin sprake was van een voornemen tot de inzet van een burger met een strafrechtelijke achtergrond als pseudo-koper of pseudo-dienstverlener op Nederlands grondgebied.

Afzien van inbeslag-neming

Bij afzien van inbeslag-neming kan worden gedacht aan drugstransporten die bewust worden doorgelaten om het criminele netwerk in kaart te brengen. In 2007 werden er geen verzoeken tot 'doorlaten' aan de CTC voorgelegd.

Toezeggingen aan getuigen in strafzaken

In 2007 werden aan de Centrale Toetsingscommissie vier zaken voorgelegd die betrekking hadden op toezeggingen aan getuigen in strafzaken. Hiervan werden in 2007 drie zaken voorgelegd aan het College en door het College aan de minister van Justitie. Over de vierde zaak heeft het College in 2007 nog geen beslissing genomen.

VERMOGENSDELICTEN

Startonderbrekers leiden tot forse daling van autodiefstallen

Geld is de drijfveer van elke beroeps-crimineel. Diefstal, inbraak en oplichting vormen dan ook de bulk van alle rechtbankzaken. Toch daalde de afgelopen vijf jaar het aantal verdachten van vermogensmisdrijven (voor zover aangeleverd door de regiopolitie) met 7,1 %: van bijna 64.000 in 2002 naar ruim 60.000 in 2007. Ook uit slachtofferenquêtes blijkt een daling van het aantal vermogensdelicten.

Gekwalificeerde diefstal (waaronder woninginbraak) maakt circa 40 % uit van de vermogensmisdrijven. Vorig jaar daalde het aantal verdachten van vermogenscriminaliteit met 6,2 %. Sinds 2004 is er sprake van een dalende trend bij dit delict. Ook het aantal fietsdiefstallen neemt de laatste jaren af. Het bedrijfsleven ondervindt minder schade door inbraak en winkeldiefstal.

Het aantal gestolen auto's nam sinds 2002 sterk af (-44,8 %). De daling deed zich zowel voor bij personenauto's als bij bedrijfsvoertuigen. Voor een belangrijk deel is deze toe te schrijven aan de verplichte invoering van startonderbrekers voor nieuwe auto's. Vorig jaar werden in vergelijking met 2006 7,3 % minder personenauto's en 11,4 % minder vrachtauto's gestolen. Bij de diefstal van motoren, brommers en scooters trad juist een stijging op (+8,3 %).

Circa 10 % van de vermogensmisdrijven betreft valsheidsdelicten en bedrog. De instroom van dit delicttype vertoonde in 2007 een lichte daling (-2,4 %).

Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vermogensdelicten	63.800	64.900	65.000	62.600	61.400	60.400
<i>Onder meer</i>						
. Eenvoudige diefstal	28.900	28.400	26.900	25.000	23.300	23.300
. Gekwalificeerde diefstal	25.800	26.800	27.400	26.200	25.800	24.200
. Valsheid/bedrog	5.900	5.600	6.000	6.200	6.300	6.200

DRUGSDELICTEN

Brede aanpak wietteelt leidt tot daling softdrugdelicten

In 2007 is het aantal personen dat met justitie in aanraking kwam op verdenking van overtreding van de Opiumwet voor het eerst sinds jaren gedaald (-4,1 %). Dat gold zowel voor het aantal verdachten van harddrugdelicten (-4,8 %) als voor het aantal verdachten van softdrugdelicten (-5,9 %). Vergeleken met 2002 is er nog wel duidelijk sprake van meer verdachten (respectievelijk +17,5 % en 59,6 %).

Bolletjesslikkers bepalen sterk de trend bij de harddrugs. Deze vorm van cocaïne-smokkel is de laatste jaren sterk teruggedrongen, onder meer door 100%-controles van risicovluchten uit onder meer het Caraïbisch gebied.

De intensieve en brede aanpak van de hennep-teelt door politie, justitie, gemeenten en energieleveranciers lijkt ook effect te hebben. Sommige wiettelers lijken gestopt met de teelt, anderen hebben hun activiteiten naar België en Duitsland verplaatst (zie ook pagina 2: Georganiseerde criminaliteit).

Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Harddrugsmisdrijven	6.900	7.600	7.700	7.600	8.500	8.100
Softdrugsmisdrijven	5.800	6.500	9.000	9.600	9.800	9.200

TERRORISME

Betere informatieuitwisseling via concrete zaken en oefeningen

Perspectief op 2010: 'Op het Landelijk Parket en bij de Nationale Recherche krijgen terrorismezaken een gestructureerde en samenhangende aanpak, en samenwerking tussen het landelijke en het regionale niveau van parketten en korpsen wordt geleidelijk aan een vanzelfsprekendheid'

De ideologisch gedreven misdaad blijft van het OM veel aandacht vergen. Dat geldt in het bijzonder voor de terroristische dreiging van fundamentalistische groepen en personen. Op het vlak van terrorismebestrijding heeft ook het jaar 2007

zich gekenmerkt door een intensieve samenwerking tussen OM en andere diensten. Daarbij zijn met name te noemen de politie (nationale recherche/KLPD en regiokorpsen), de AIVD en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding, en in voorkomende gevallen het lokale bestuur. De informatie-uitwisseling en de afstemming in concrete zaken is nog verder verbeterd, aan de hand van strafrechtelijke onderzoeken en aan de hand van oefeningen. Terrorismebestrijding kent veel aspecten en veel actoren; voor het OM geldt uiteraard de beperking dat strafrecht nu eenmaal een reactief middel is.

VERNIELING EN OPENBARE-ORDE-DELICTEN

Openlijke geweldpleging blijft toenemen

Het aantal vernielingen en verstoringen van de openbare orde steeg vorig jaar (+5,6 %). Binnen deze categorie was de toename het grootst voor openlijke geweldpleging (+8,1 %). Al jaren stijgt het aantal gevallen van openlijke geweldpleging; sinds 2002 nam het aantal verdachten met ruim de helft toe (+54,3 %). Deze ontwikkeling houdt vermoedelijk verband met de gerichte aanpak van politie en justitie van geweld tegen personen en goederen. Het aantal vernielingen is de afgelopen jaren minder sterk omhoog gegaan (+22,8 % sinds 2002). Ten opzichte van 2006 steeg het aantal vernielingen in 2007 met 4,9%.

Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Vernieling	12.400	12.900	13.700	14.600	15.200	15.900
Openlijke geweldpleging	10.400	11.200	12.600	14.100	14.800	16.000
Gemeenengevaarlijke delicten (bijv. brandstichting)	1.500	1.800	1.800	1.700	1.900	1.900
Zedenmisdriven *	1.000	1.100	1.300	1.300	1.300	1.100

* (excl. seksuele misdrijven, met name 'potloodventers')

GEWELDSDELICTEN

Aantal verdachten van mishandeling stijgt

Geweld tegen personen – zoals diefstal met geweld, mishandeling, bedreiging, aanranding en verkrachting – is vanwege de gevolgen voor het slachtoffer een zeer ernstige vorm van criminaliteit. Politie en justitie geven daarom prioriteit aan de bestrijding van dit soort delicten. Mede als gevolg daarvan vertoont het aantal aangehouden verdachten al geruime tijd een stijging.

Ook in 2007 is het aantal verdachten van geweldsmisdrijven toegenomen (+ 7,5 %). In de meeste gevallen gaat het om mishandeling. Bedreiging komt minder vaak voor. Bij een klein deel van de geweldsmisdrijven gaat het om seksuele delicten. Anders dan bij mishandeling en bedreiging is vorig jaar de instroom van deze misdrijven gedaald (-3,3 %).

Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Mishandeling	19.200	21.900	27.000	30.500	33.200	36.600
Bedreiging	7.400	8.900	16.400	16.800	16.800	17.500
Diefstal met geweld	6.100	5.800	6.000	5.500	4.900	5.000
Seksuele misdrijven (aanrandingen en verkrachtingen)	2.800	2.700	2.900	2.900	2.900	2.800

WAPENDELICTEN

Minder overtredingen Wet Wapens en Munitie

Het aantal mensen dat verdacht wordt van overtreding van de Wet Wapens en Munitie, daalde vorig jaar licht (- 2,4 %). Tussen 2002 en 2004 was er sprake van een stijging, maar inmiddels staan de cijfers iets boven het niveau van 2002 (+ 1,0 %).

Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Wapendelicten	5.336	5.705	6.113	5.752	5.519	5.387

VERKEER

Minder doden en gewonden in het verkeer

Jaarlijks komen er vele honderden mensen om in het Nederlandse verkeer. Het aantal slachtoffers van geweldsdelicten – hoe traumatisch dergelijke gevallen ook zijn – valt daarbij in het niet. Gelukkig daalt het aantal verkeersdoden afgelopen jaren. Telde het jaar 2003 nog 1.088 dodelijke verkeersslachtoffers, inmiddels ligt het rond de achthonderd.

Het aantal ziekenhuisgewonden daalde in 2007 met 5 procent naar 16.750. Uit onderzoek van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid blijkt dat verkeershandhaving – gecombineerd met voorlichting – aantoonbaar bijdraagt aan meer verkeersveiligheid en minder slachtoffers.

Dit is het werk van de verkeershandhavingsteams van de politie. Onder aansturing van het Bureau Verkeerhandhaving OM (BVOM) richten de teams hun inspanningen vooral op overtredingen die de meeste slachtoffers maken: geen helm of gordel dragen, snelheids-overtredingen, door rood licht rijden en rijden onder invloed.

In 2007 steeg het aantal verdachten van verkeersdelicten met 6,4% ten opzichte van het jaar daarvoor. Deze ontwikkeling betekent dat de opwaartse trend van voorgaande jaren zich heeft doorgezet. Bijna

driekwart van de zaken betreft rijden onder invloed. Ook doorrijden na aanrijding heeft een belangrijk aandeel in het totale aantal verkeersdelicten.

Verkeersprojecten in woonwijken
Buurtbewoners hebben regelmatig een onveilig gevoel op wegen bij scholen en winkelcentra. Dat kan voor de politie aanleiding zijn om ter plaatse verkeerscontroles in te stellen. In 2007 bleek bij een groot-schalig project in de politieregio IJsselland dat de veiligheidsbeleving dankzij extra controles steeg en de gemiddelde snelheid daalde. Daarop startten bijna alle politieregio's afgelopen jaar met een project 'Subjectieve verkeersonveiligheid'.

Tanken zonder betalen

Brandstofdiefstal kost pomphouders ieder jaar miljoenen euro's. Een landelijk gecoördineerde aanpak helpt bij het opsporen en vervolgen van hardnekkige benzinedieven. Het digitale meldpunt www.tankenzonderbetalen.nl van het Bureau Verkeerhandhaving OM neemt daarbij een belangrijke plaats in. Hierop zijn in 2007 8.605 aangiftes binnengekomen.

Pomphouders kunnen via de website aangifte doen. Helaas doen nog niet alle gedupeerde pomphouders dat. Een groot deel van de schade kunnen pomphouders ver-

Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Verkeersmisdrijven	49.500	54.800	46.400	47.700	49.000	52.200

HUISELIJK GEWELD

Huisverbod plaatst gemeenten in regierol

Huiselijk geweld is een ernstig maatschappelijk probleem. Onderzoek laat zien dat kinderen die getuige of slachtoffer zijn geweest van huiselijk geweld, later een verhoogde kans lopen om opnieuw slachtoffer of zelf dader te worden. Door snel en vroegtijdig ingrijpen geeft de samenleving een signaal af dat deze vorm van geweld niet wordt geaccepteerd.

Politie en justitie blijven structureel aandacht geven aan huiselijk geweld. Binnen het OM is de aandacht voor dit onderwerp gegarandeerd doordat elk parket hiervoor een speciale contactfunctionaris heeft die verantwoordelijk is voor het lokale beleid.

In 2007 evalueerde het OM de Aanwijzing huiselijk geweld. Dat leverde belangrijke informatie op voor het actualiseren van de Aanwijzing. Het OM zet het huidige beleid grotendeels voort. De nieuwe Aanwijzing treedt in 2008 in werking.

Ook werden voorbereidingen getroffen voor de invoering van het huisverbod in 2008. Burgemeesters krijgen de wettelijke bevoegdheid om daders van huiselijk geweld een huisverbod op te leggen

voor de duur van tien dagen, te verlengen tot maximaal 28 dagen. Dit is een bestuursrechtelijk traject. Het doel van een huisverbod is om de geweldsspiraal te doorbreken door slachtoffers veiligheid te bieden, rust te scheppen en hulpverlening op gang te brengen. Tijdens het huisverbod heeft de dader een contactverbod met de overige gezinsleden. Hiermee is duidelijk een ontwikkeling ingezet, waarbij gemeenten steeds meer de regierol bij de aanpak van huiselijk geweld op zich nemen. Dit sluit goed aan bij de gewenste regionale en lokale focus, zoals genoemd in Perspectief op 2010.

Perspectief op 2010: 'Omdat huiselijk geweld een fenomeen is dat zich op regionaal en lokaal niveau manifesteert, zal de focus van de aanpak daar blijven liggen'.

In 2007 namen de gemeenten Amsterdam, Venlo en Groningen deel aan een proef met het huisverbod. Hieruit bleek dat maatwerk belangrijk is; ieder huisverbod is anders van aard. Tevens is van belang dat de *casemanager* kan bepalen welke vorm van hulpverlening voorrang

Benzinedieven op tv

Sinds januari 2007 werken de politie Zaanstreek-Waterland en het OM Haarlem in de aanpak van benzinedieven samen met de regionale omroep RTV Noord-Holland. In het wekelijkse televisieprogramma 'Ter Plaatse' worden opnames vertoond van benzinedieven, zoals vastgelegd door de bewakingscamera's van benzinestations. Dit gebeurt alleen wanneer dezelfde dief herhaaldelijk heeft toegeslagen en daarbij gebruik heeft gemaakt van valse nummerplaten. Sinds de start van de samenwerking is het 'zwart-tanken' bij de deelnemende benzinestations met 95 % afgenomen. Blijkbaar hebben de uitzendingen een sterk preventieve werking.

halen via gerechtsdeurwaarders. Sommige daders maken gebruik van valse of gestolen kentekenplaten; zij worden sinds september 2006 landelijk opgespoord en vervolgd.

Het OM onderhoudt goede contacten met de pomphouders, de BOVAG, de Rijksdienst voor het Wegverkeer en gerechtsdeurwaarders om gezamenlijk de veelplegers aan te pakken. De rechterlijke uitspraken variëren van geldboetes tot – deels voorwaardelijke – vrijheidsstraffen vanaf twee maanden.

1 Hierbij zijn de verkeersmisdrijven die door het CJIB worden afgedaan (in 2007 bijna 18.000) niet meegeteld. Sinds het najaar van 2004 wordt een groter deel van de verkeersdelicten niet ingestuurd naar het OM maar naar het CJIB. Dit verklaart de daling van de OM-instroom in dat jaar.

krijgt boven andere. Vaak werkte het huisverbod ook als katalysator voor verdere samenwerking tussen de ketenpartners.

Verder besteedde het OM in 2007 meer aandacht aan speciale doelgroepen zoals kinderen, ouderen, gehandicapten en allochtonen. In deze laatste groep kan er tevens sprake zijn van samenloop van huiselijk geweld en eengerelateerd geweld. Gerichte bestrijding van dit verschijnsel blijkt zeer lastig doordat er geen eenduidige definitie van eer bestaat. Wel zijn – in lijn met Perspectief op 2010 – de aandacht voor en kennis over eengerelateerd ge-

weld binnen het OM de laatste jaren toegenomen. Maar omdat de verschijningsvormen van eer gerelateerd geweld zo divers zijn, vraagt dit onderwerp per zaak om een gedegen analyse van het achterliggende motief.

De angst die terrorisme te weeg kan brengen. De chaos. De enorme impact die terrorisme heeft. Dát is wat Ed Hogervorst, drijft. De programmamanager Terrorisme van regiopolitie Amsterdam-Amstelland is verantwoordelijk voor het voorbereiden van de organisatie op de mogelijkheid van een aanslag, en probeert er voor te zorgen dat die niet gaat plaatsvinden. Op twee fronten werkt hij samen met het OM: bij de opsporing en bij het bewaken en beveiligen van mensen en gebouwen. "En om het in plat Amsterdams te zeggen: dat gaat als een tierelier. Ik bemerk bij het parket een zelfde betrokkenheid. Er zit geen licht tussen de doelen van OM en politie, die elkaar wederzijds op de hoogte houden."

“In plat Amsterdams gezegd: bij de aanpak van terrorisme gaat het samenwerken met het OM als een tierelier”

“Met een relatief geringe inspanning leveren we een enorme bijdrage tegen veelplegers”

Fietsendiefstal, woning-, winkel- en auto-inbraak: burgers worden er weleens moe van. Zo niet Leo Visser. Binnen politiedistrict Arnhem-Veluwezoom enthousiasmeert de gemotiveerde projectleider veelplegers dagelijks zijn collega's, zodat de aanpak voortdurend in het politiewerk terugkeert. Visser roemt de efficiënte samenwerking met officier veelplegers in Arnhem Tjade Feuth en parketsecretaris John van Elst. In het integrale casusoverleg “zijn wij als politie en OM toch leidend”, zegt Visser niet zonder trots.

VEELPLEGERS

OM evalueert richtlijn voor zeer actieve veelplegers

Veelplegers zijn verantwoordelijk voor een groot deel van de criminaliteit. Het gaat daarbij om een groep van 18.000 à 19.000 personen die zich schuldig maken aan delicten als autokraak, winkeldiefstal, bedreiging en geweld.

Omdat het niet mogelijk is de hele groep gericht aan te pakken, concentreren politie en OM zich op de zeer actieve veel-

plegers. Dat zijn personen tegen wie in vijf jaar minstens tien proces-verbalen zijn opgemaakt. Deze groep wordt geschat op ongeveer 6.000 personen.

Voor deze verdachten is in 2004 de maatregel Plaatsing in een Inrichting voor Stelselmatige Daders (ISD-maatregel) in het leven geroepen. Daarmee kunnen stelselmatige daders maximaal twee jaar worden

vastgezet en eventueel behandeld in een programma voor gedragsverandering. In 2007 hebben 384 stelselmatige daders de ISD-maatregel opgelegd gekregen (in 2005: 350, in 2006: 438).

In 2007 vond enige herverdeling plaats van de ISD-capaciteit tussen de parketten. Ook hield het OM een interne evaluatie van de Handleiding werkwijze ten aanzien van

meerderjarige en zeer actieve veelplegers en van de Richtlijn voor strafvordering bij meerderjarige zeer actieve veelplegers.

De resultaten hiervan worden meegenomen in een aangepaste Richtlijn en Handleiding die voorjaar 2008 gereed is.

Perspectief op 2010: 'Gemeenschappelijk is veel geïnvesteerd in de aanpak van de meest recidiverende delinquenten: de zeer actieve veelplegers van misdrijven ... Dit beleid verdient voorzetting en zou verbreed moeten worden naar persistente veroorzakers van overlast.'

JEUGD

Bestrijden schoolverzuim krijgt komende jaren prioriteit

Het OM is er alles aan gelegen om jeugdige criminelen snel en effectief aan te pakken. Het jeugdprogramma van het ministerie van Justitie - 'Nieuwe aanpak jeugdcriminaliteit; de uitvoering maakt het verschil' - heeft als belangrijkste uitgangspunten: vroegtijdig, snel en consequent reageren, persoonsgebonden aanpak, nazorg en professionalisering. Het nieuwe programma - dat medio 2007 inging - zet de lijnen van het programma Jeugd Terecht voort.

Casus Overleggen bleven in dezelfde vorm bestaan. Eind 2007 werd een aanzet gegeven tot het nieuwe Executie Overleg Jeugd dat in 2008 wordt uitgebouwd.

JCO Support - een automatiseringssysteem om jeugdzaken te registreren en te bespreken in de Jeugd Casus Overleggen - werd in 2007 verder ontwikkeld. Een aantal parketten werkte bij wijze van proef met het systeem. Begin 2008 start de landelijke verspreiding.

Perspectief op 2010: 'De jeugddelinquentie zal onverminderd aandacht krijgen. De nadruk ligt daarbij op het voorkómen dat jong begonnen delinquentie uitmondt in een langdurige criminele loopbaan.'

Halverwege 2007 startten ook de nieuwe landelijk coördinerend officier van justitie jeugd en de landelijk coördinerend secretaris jeugd. Hun eerste opdracht was het op poten zetten van een stevige, nieuwe overlegstructuur. Dit leidde tot het Landelijk Overleg Jeugdcriminaliteit en de Landelijke Bijeenkomst van APJ-secretarissen (Arrondissementaal Platform Jeugd). Het Landelijk Platform Jeugd-OM, het Algemeen Justitieel Beraad, het Arrondissementaal Platform Jeugd en Jeugd

In 2007 heeft het OM alle jeugdonderwerpen in een activiteitenplan bijeengebracht. Het activiteitenplan dient als leidraad bij de prioriteitsstelling. Prioriteiten voor de komende jaren zijn: handhaving leerplicht, bewaken doorlooptijden jeugdzaken, afspraken met nazorg, het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrecht (één diagnostisch instrument in het jeugdstrafrecht) en effectieve gedragsinterventies (leer- en werkprogramma's).

Het Landelijk Platform Jeugd-OM heeft in 2007 het Basisdocument Integrale Aanpak Schoolverzuim opgesteld. Daarmee heeft het de aftrap gegeven voor een uniform, landelijk beleid ter bestrijding van schoolverzuim.

In het jeugdstrafrecht is het belangrijk de doorlooptijden te monitoren, omdat een snelle sanctie of actie het meeste effect heeft op de jongere. Dit gebeurt aan de hand van zogeheten Kalsbeeknormen, de normtijden voor de jeugdstrafrechtsketen. Het OM zet in alle overleggen in op het halen van deze normen. Ook voor de tenuitvoerlegging van jeugdsancties worden in 2008 normen vastgesteld.

Grote steden pakken samen probleemjongeren aan

De grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht besloten begin 2008 tot een gezamenlijke aanpak van (allochtone) probleemjongeren en risicjongeren (harde kern jongeren). Dit gebeurde naar aanleiding van de rellen in Slotervaart en het onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (2008) naar de oorzaken van toenemende jeugdcriminaliteit en recidive onder Marokkaanse en Antilliaanse jongeren. Tot 2010 gaan de grote steden - samen met het lokale OM - proberen de persoonsgebonden aanpak te verbeteren. Ze richten zich met name op Antillianen, Marokkanen en veelplegers voor wie de huidige aanpak niet volstaat.

Lokale veelplegersaanpak: Maastricht en Rotterdam

Het arrondissement Maastricht kent een harde kern van veelplegers. Via een speciale veelplegersaanpak wil het arrondissement deze groep gericht aanpakken. OM en politie hebben een apart netwerk gevormd waarbinnen informatie over veelplegers wordt verzameld en bijeengebracht tot een plan van aanpak. Op basis van een prioriteitsstelling worden veelplegers voorgeleid en in voorlopige hechtenis gesteld. Waar mogelijk worden hulpverleners betrokken. Als hulpverlening zinloos is, werken OM,

politie en reclassering samen om via repressie de recidivekans te beperken. Is plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders de enige optie, dan zetten alle organisaties daarop in: de politie met een actief 'opjaagbeleid', het OM met een vordering tot voorlopige hechtenis, de reclassering met een snelle rapportage gericht op die maatregel.

Het OM Rotterdam begint in 2008 met snelrecht tegen veelplegers. Daarover zijn afspraken ge-

maakt met de rechtbank. Bij veelplegers 'stapelde' justitie in Rotterdam de laatste jaren meerdere zaken op, voordat een verdachte zich voor de rechtbank moest verantwoorden. In de tussentijd moesten reclassering en hulpverlening een gedragsverandering bewerkstelligen. Dat kostte veel tijd en werk en heeft niet opgeleverd waarop het OM had gehoopt, mede door capaciteitsproblemen bij de reclassering. Het OM Rotterdam verwacht dat een uitspraak van de rechter meer effect heeft op een stelselmatige dader.

VEILIGHEIDSHUIZEN

OM en Justitie werken aan landelijk netwerk veiligheidshuizen

In een veiligheidshuis werken gemeenten, jeugd- en zorginstellingen, politie en justitie samen bij de aanpak van criminaliteit en overlast. Niet de dossiers maar de persoon of een gebied staan centraal. Waarom gaat iemand opnieuw in de fout? Wat is er nodig om dat te voorkomen? Hoe vergroten we de veiligheid in deze buurt?

het totaal uitkomt op 36. Sommige daarvan hebben een regiofunctie (zoals nu al in Oss), andere beperken zich tot een grotere stad.

In het najaar van 2007 hebben het OM en het ministerie van Justitie drie regiobijeenkomsten georganiseerd met alle bestaande veiligheidshuizen en een aantal parketten om de plannen verder in te vullen. Dit heeft geleid tot een nota voor de minister van Justitie waarin de uitgangspunten,

Centra voor jeugd en gezin

De komende jaren krijgen gemeenten Centra voor Jeugd en gezin: laagdrempelige, inloopcentra waar (aanstaande) ouders, kinderen en jongeren terecht kunnen met vragen over opgroei en opvoeden. De centra moeten zorgen voor vroegtijdige signalering van problemen, voor goed en gecoördineerd advies en hulp op maat. Het is belangrijk dat de centra, de veiligheidshuizen, maar ook de zorgadviesteams op scholen in verbinding staan met elkaar en informatie uitwisselen. Om daarmee ervaring op te doen, start de rijksoverheid in 2008 twee proeven: in Tilburg en in Almere.

de borging, de doorontwikkeling en intensivering van de veiligheidshuizen wordt beschreven. In 2008 komt het OM met een verdere uitwerking van de strafrechtelijke kant binnen de veiligheidshuizen.

Krachtwijkenaanpak

'Van probleemwijk naar prachtwijk'. Onder deze titel is het kabinet Balkenende IV een project gestart om de situatie in veertig wijken met urgente problemen te verbeteren. Meer veiligheid op straat is daarvan een belangrijk onderdeel. In 2007 hebben het OM en de veiligheidshuizen gezamenlijk een aanbod neergelegd voor de aanpak van veiligheids- en criminaliteitsproblemen in deze wijken. De veiligheidshuizen vormen namelijk een goede voorziening om de zaken gestructureerd en gecoördineerd op te zetten. Daartoe hebben de betrokken parketten in het voorjaar van 2007 een quick scan uitgevoerd van de veiligheids- en overlastproblematiek. In juni 2007 is dit aanbod krachtig door het College van procureurs-generaal. In 2008 wordt de aansluiting tussen de krachtwijkenaanpak en de veiligheidshuizen verder uitgewerkt.

De minister van Justitie deed in november 2007 de toezegging dat er een landelijk dekkend netwerk van veiligheidshuizen zou komen. Dit betekent naar verwachting dat er - naast de bestaande veiligheidshuizen - in 2008 en 2009 nog zo'n 12 veiligheidshuizen bijkomen, waarmee

VERSTERKINGSPROGRAMMA
OPSPORING EN VERVOLGING

'Tegenspraak' op alle parketten geregeld

2007 Was een belangrijk jaar voor de verdere invoering van maatregelen uit het Versterkingsprogramma opsporing en vervolging. Dit OM-programma vloeide voort uit de evaluatie van de opsporing en vervolging rond de Schiedammer Parkmoord.

Naast de ingezette capaciteitsuitbreiding en het aanscherpen van de kwaliteit van kritische processen en producten heeft het OM veel geïnvesteerd in het instrument 'tegenspraak'. In grotere onderzoeken die aan bepaalde criteria voldoen, stelt het OM een tegenspreker aan die de zaakofficier kritisch bevraagt over zijn of haar onderzoekskeuzes. Alle parketten hebben hiervoor tegenspraak-functies aangewezen. In 2007 vond een eerste evaluatie plaats. Deze gegevens worden gebruikt voor een cursus tegenspraak die de Stichting Studiecencentrum Rechtspleging (SSR) in 2008 gaat ontwikkelen.

De SSR heeft afgelopen jaar ook – boven de bestaande opleidingen – een groot aantal cursussen gegeven voor TGO-officieren (officieren van justitie die leiding kunnen geven aan een Team Groot-schalig Onderzoek) en FO-officieren (officieren van justitie met speciale kennis van forensisch onderzoek). Ook deze nieuwe functies en trainingen vloeien voort uit het Versterkingsprogramma opsporing en vervolging. Het nieuwe cursusaanbod loopt komende jaren door en is opgenomen in het standaard opleidingsprogramma.

Nieuw in 2007 was ook de start van het tweede spoor van het Versterkingsprogramma onder de naam 'professionele ambitie'. In het kader van dit tweede spoor besteedt het OM aandacht aan het gedrag en de vaardigheden van medewerkers. Dit is van groot belang voor de algemene effectiviteit van het Versterkingsprogramma.

In samenspraak met een groot aantal officieren zijn thema's benoemd die variëren van 'Wat is een goed requisitoir?' tot 'De professionele rol van de secretaris in grotere onderzoeken'. Inmiddels zijn landelijk vier groepen van officieren en secretarissen aan de slag om op die thema's producten te ontwikkelen. Denk daarbij aan spelvormen die de parketten kunnen gebruiken om de discussies over de thema's in gang te zetten. De zogeheten kwaliteitsofficieren van de verschillende parketten gaan binnen hun organisatie de verdere verspreiding en inzet voor hun rekening nemen. In de loop van 2008 evalueert het OM deze producten en trekt daaruit lessen voor de opleidings- en trainingsprogramma's.

Tot slot is er een begin gemaakt met de ontwikkeling van een 'oefenrechtbank'. Dit leidt in 2008 tot een trainingsfaciliteit met audiovisuele apparatuur om beginnende maar ook ervaren officieren in de gelegenheid te stellen hun vaardigheden te trainen. Ook in de opleidingsprogramma's van de SSR zal deze oefenrechtbank gebruikt worden.

OM-AFDOENING

Officier gaat zelf straffen uitdelen in eerste aanleg en voor lichte vergrijpen

Tussen efficiëntie en rechtszekerheid bestaat altijd een zekere spanning. Toch is een efficiënte én kwalitatief goede rechtspleging essentieel voor het vertrouwen van de burger in onze rechtsstaat. Via de Wet OM-afdoening – die op 1 februari 2008 is ingegaan – wordt de rechtspraak ontlast en kan de officier van justitie zelf eenvoudige zaken afdoen.

andere gemandateerde OM-medewerker, legt de verdachte een strafbeschikking op. Dit komt sterk overeen met een rechterlijke veroordeling. Met de strafbeschikking krijgt de officier ook een ruimer sanctiepakket tot zijn beschikking: taakstraffen tot 180 uur, geldboetes, ontzegging van de rijbevoegdheid tot maximaal zes maanden en gedragsaanwijzingen, zoals een straat-

Op deze manier maakt de strafrechtscapaciteit vrij die kan worden ingezet voor zware zaken: minder zaken met meer aandacht. De verwachting is dat OM-afdoening zorgt voor verlichting van de rechters die dan meer tijd hebben voor zware zaken.

In 2007 heeft het OM zich voorbereid op de invoering van de OM-afdoening. Allereerst zijn de benodigde beleidsregels gemaakt en aangepast. Daarnaast is er veel energie gestoken in de interne automatisering en die van de strafrechtscapaciteit. Zo heeft de Centrale Verwerking OM (CVOM) de benodigde stappen gezet om zaken die onder de Wet OM-afdoening vallen te kunnen behandelen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het nieuwe automatiseringssysteem GPS (Geïntegreerd Processysteem Strafrecht). Ook dat is in gereedheid gebracht voor de eerste fase van de OM-afdoening.

Regels en systemen gaan pas werken, als ze worden gebruikt door terzake kundige

mensen. Het OM heeft per parket een zogeheten *superuser* benoemd die de OM-afdoening in de eigen organisatie gaat uitdragen. De *superusers* zijn opgeleid door de projectgroep OM-afdoening die arrondissementsparketten en ressortsparketten ondersteunt bij de invoering. Ook de CVOM-medewerkers werden bijgeschoold.

Daarnaast is er een landelijke strafbeschikkingsofficier aangesteld. Om alle interne betrokkenen op de hoogte te houden van de ontwikkelingen, startte op het OM-intranet een rubriek met OM-afdoeningsnieuws.

Natuurlijk heeft het OM ook veel en intensief samengewerkt met betrokken ketenpartners (zoals de rechtspraak, het Centraal Justitieel Incasso Bureau, de politie, de Rijksdienst voor het Wegverkeer, JustID en het ministerie van Justitie) om een project van deze omvang goed vorm te geven.

Perspectief op 2010: 'Het OM volgt een gedifferentieerde aanpak waarin het accent ligt op een combinatie van snelheid en zorgvuldigheid in een gestandaardiseerde aanpak.'

De officier van justitie speelt hierbij een cruciale rol. Hij of zij krijgt de mogelijkheid om zelf straffen op te leggen. In principe komen straks alle misdrijven waar een maximum gevangenisstraf van zes jaar op staat en alle overtredingen voor deze nieuwe manier van afdoen in aanmerking. De officier van justitie, of een

of contactverbod. Wie een strafbeschikking krijgt, kan in verzet gaan. In dat geval komt zijn zaak voor bij de politierechter of de kantonrechter, al naar gelang het feit waarop de strafbeschikking betrekking heeft. Blijft verzet uit, dan wordt de straf onherroepelijk en kan worden overgegaan tot de tenuitvoerlegging.

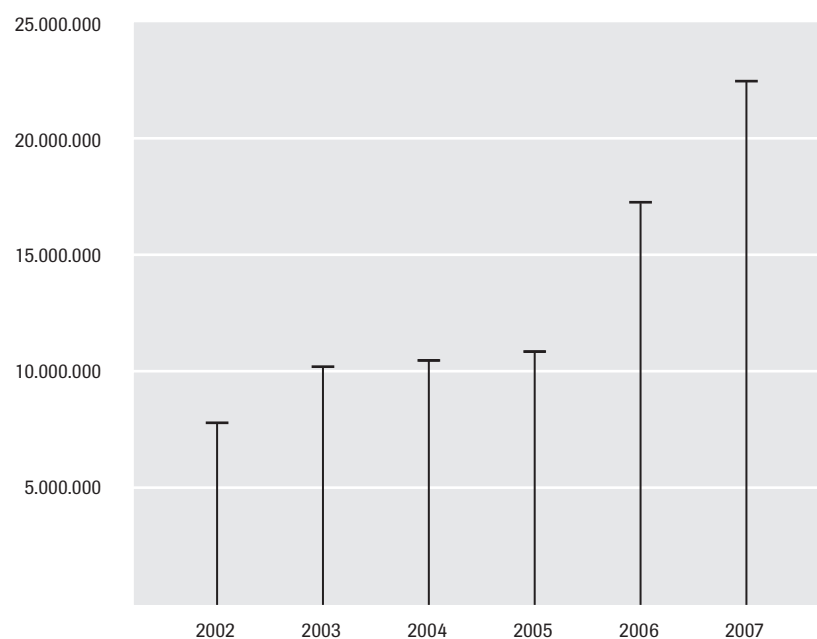
PLUK-ZE

Beslagleggen tijdens onderzoek geeft hogere ontnemingsopbrengst

Misdaad mag en zal niet lonen, vindt het OM. Het Bureau Ontnemingswetgeving OM (BOOM) heeft de specifieke taak met eigen officieren van justitie grote en gecompliceerde ontnemingszaken te behandelen met een wederrechtelijk verkeren voordeel van meer dan 100.000 euro. Naast officieren kent het BOOM ook zogeheten vermogenstraceerders die al in een vroeg stadium van het opsporingsonderzoek de criminele winsten in beeld brengen. Hierdoor kan aan het eind van de rit een zo hoog mogelijke ontnemingsmaatregel worden geïncasseerd.

Ook het kabinet Balkenende IV is vóór het afpakken van criminele winsten. Het coalitie-akkoord meldt: 'De Plukzetwetgeving wordt aangepast opdat het beslagleggen op winsten uit criminele activiteiten wordt vereenvoudigd en opdat deze wetgeving ook gaat gelden voor kleine vergrijpen.' De minister van Justitie zal hiervoor in 2008 een voorstel doen. Het OM is gevraagd hierover mee te denken.

Daarnaast bevat het eind 2007 opgestelde intensiveringsprogramma financieel-economische criminaliteit (zie pagina 2: Financieel-economische criminaliteit)

Perspectief op 2010: 'Dat alles heeft er toe geleid dat het OM de aanpak van grote ontnemingszaken verder gaat specialiseren. Enerzijds door naast de officier van justitie die de hoofdzaak behandelt, van meet af aan een ontnemingsofficier te plaatsen, die tot taak heeft tijdig het strafrechtelijk financieel onderzoek te starten. Anderzijds door het inzetten van zogeheten vermogenstraceerders die gedurende het opsporingsonderzoek en ook daarna tijdens het executietraject de vermogenspositie van de verdachte zo goed mogelijk in kaart brengen en blijven volgen, teneinde te waarborgen dat ontnemingsmaatregelen zoveel mogelijk worden gedekt door goederen en tegoeden waarop beslag is gelegd.'

verschillende voorstellen om ontneming te versterken. Een greep uit de genoemde acties: het verder versterken van het BOOM als expertisecentrum, investeren in zowel de capaciteit als de kennis van het OM op dit gebied, het instellen van een internationaal loket in Nederland voor de afhandeling van ontnemingsvragen uit andere Europese lidstaten.

Bij de acties staat ook het streven om komende jaren meer conservatoir beslag te leggen op bezittingen (dat wil zeggen: hangende het onderzoek), zodat eenmaal opgelegde ontnemingsmaatregelen makkelijker geïncasseerd kunnen worden. Momenteel is er nog een te groot verschil tussen de opgelegde maatregelen en het daadwerkelijk geïncasseerde geld. Toch gaat ook dat, mede dankzij de inspanningen van het BOOM, de goede kant op. In 2007 werd voor het eerst meer dan 20 miljoen euro aan opgelegde ontnemingen daadwerkelijk geïncasseerd.

Bij zijn taak werkt het BOOM intensief samen met de arrondissementsparket-

ten, de ressortsparketten, de politie en het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). Sinds maart 2007 behandelt het ressortparket Leeuwarden alle beroepszaken in het kader van grote ontnemingen uit het hele land. Inmiddels lopen er ongeveer 80 zaken. Het totale financiële belang dat daarmee gemoeid is, bedraagt om en nabij 140 miljoen euro.

Cabrio-aanpak

De zogeheten cabrio-aanpak die in Amsterdam is beproefd, gaat nog een stap verder dan 'gewone' ontnemingen. Bij deze aanpak worden auto's in beslag genomen wanneer het onwaarschijnlijk is dat die met legaal verdiend geld betaald zijn (bijvoorbeeld omdat de eigenaar een uitkering heeft). Uitgangspunt is dus niet een crimineel feit waarmee illegaal vermogen is vergaard, maar uitsluitend de constatering van dat vermogen.

Samenwerking met ketenpartners

Om zijn taak, de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, goed uit te kunnen voeren werkt het OM samen met allerlei organisaties. In de eerste plaats natuurlijk met de politie, maar ook met de rechtspraak, de advocatuur en met bestuurlijke organisaties als gemeenten en provincies.

Politie

OM en politie werken – vanuit de eigen verantwoordelijkheid – nauw samen bij het opsporen van verdachten. Die verschillende verantwoordelijkheden zijn in het Versterkingsprogramma opsporing en vervolging duidelijk onderscheiden en vastgesteld, net als de kwaliteitseisen die aan de opsporing worden gesteld.

Perspectief op 2010: 'Het OM zal zich vanzelfsprekend actief opstellen als medebestuurder van het korps'

OM en politie blijven voortdurend in gesprek over de kwaliteit van het politiewerk en de beschikbare capaciteit voor de opsporing (en in het bijzonder van de recherche). Het OM stuurt de politie nu nog vooral aan op basis van kwantitatieve criteria. Het College van procureurs-generaal en de Raad van Hoofddistrictscommissarissen hebben afgesproken samen op zoek te gaan naar kwaliteitscriteria.

In het kader van meer kwaliteit willen OM en politie eveneens toe naar informatiegestuurde opsporing. Daarbij is de vraag niet alleen: doen we de dingen goed? Maar ook: doen we de goede dingen? De vraag naar veiligheid is altijd groter dan het capaciteitsaanbod. Er moeten dus keuzes gemaakt worden. OM en politie moeten hun schaarse krachten dáár inzetten waar ze het meeste effect sorteren. Om de capaciteit gericht te kunnen ontplooiën, moeten er meer en betere analyses komen die een duidelijk beeld geven van de criminaliteit, op nationaal én regionaal niveau. OM en politie hebben afgesproken dat in 2009 elke politieregio criminaliteitsbeeldanalyses maakt.

Om de juiste en voldoende juiste zaken te kunnen aanpakken moet de hoofdofficier 'zicht op zaken' hebben. Hij moet weten welke onderzoeken zijn aangepakt en welke onderzoeken (nog) niet. Aan die overzichten wordt in 2008 gewerkt.

De behandeling van het wetsvoorstel Politiewet 2007 is door de politiek opgeschort. Hierin werd één landelijke politieorganisatie voorzien. Met de politie zijn afspraken gemaakt over betere samenwerking tussen de regiokorpsen. Als dat onvoldoende oplevert, wordt het wetsvoorstel Politiewet 2007 weer in behandeling genomen. Eind 2008 valt hierover de beslissing.

Wél is vorig jaar de wet Versterking rijksbevoegdheden aangenomen. Daarin is bepaald dat de minister van Justitie – in overleg met de minister van BZK – het landelijke opsporingsbeleid en beheer rechtstreeks met de politiekorpsen regelt. Bij de totstandkoming van het landelijk beleidskader heeft het College van procureurs-generaal een adviserende stem.

Advocatuur

In de rechtszaal vertegenwoordigen OM en advocatuur verschillende belangen. De officier van justitie is uit op strafrechtelijke waarheidsvinding, terwijl de advocaat waakt over de procesbelangen van zijn cliënt. Beide partijen vervullen een belangrijke rol binnen de rechtsstaat. Het is niet goed wanneer de professionele wedijver uit de rechtszaal daarbuiten wordt voortgezet. Dat kan resulteren in ongezonde spanning en wederzijds wantrouwen.

Perspectief op 2010: 'In de laatste decennia is een zekere verharding tussen OM en verdediging opgetreden die zich uit in wederzijds wantrouwen ... Overeengekomen is dat het het waard is de onderlinge verhouding te verhelfen en verbeteren.'

Het College van procureurs-generaal en de Nederlandse Orde van Advocaten vinden het belangrijk de onderlinge verhoudingen te verhelfen en te verbeteren. De bijeenkomst 'Polarisatie anno 2006' – die in november 2006 werd gehouden – was daartoe een eerste aanzet. Aan deze bijeenkomst namen vrijwel alle hoofdofficiëren en dekenen deel. Ze stond in het teken van meer begrip voor de positie van de andere beroepsgroep en betere onderlinge communicatie. Er werd afgesproken ook op lokaal niveau

dergelijke bijeenkomsten te organiseren. Het parket Amsterdam heeft dit in 2007 opgepakt en een werkdiner georganiseerd waarbij Amsterdamse officieren van justitie en advocaten hun dilemma's konden delen.

Ook komt er – op verzoek van de Tweede Kamer – een experiment om de advocaat toe te laten bij politieverhoren. In nauw overleg met de ketenpartners heeft het College van procureurs-generaal in 2007 de voorwaarden van de proef aangegeven. Zo krijgt de advocaat tijdig de mogelijkheid aangeboden aanwezig te zijn bij het eerste politieverhoor in zaken waarbij de verdachte wordt beschuldigd van een levensdelict. Met de proef wil het OM onderzoeken wat de aanwezigheid van de advocaat toevoegt aan de toetsbaarheid van de verdachteverklaring. Het experiment zal worden uitgevoerd in de politieregio's Amsterdam-Amstelland en Rotterdam-Rijnmond, voor de duur van twee jaar. Audiovisuele registratie van de verhoren is daarbij een noodzakelijke randvoorwaarde. Vanwege de benodigde technische aanpassingen kan de proef pas in de loop van 2008 van start gaan.

Rechtspraak

Ook al hebben OM en rechtspraak verschillende rollen in het strafproces, toch vormen zij samen de rechterlijke macht. Het ligt dan ook voor de hand dat beide partijen zo mogelijk de samenwerking zoeken zonder daarbij af te doen op hun onafhankelijkheid.

Zo werkt het College van procureurs-generaal nauw samen met de Raad voor de rechtspraak op beheeronderwerpen die de rechterlijke macht als geheel raken. Denk daarbij aan zaken als personeelswerving, opleiding, arbeidsvoorwaarden, huisvesting, zittingscapaciteit, beveiliging van gerechtshoeven, risicovolle zittingen en ICT (zie ook pagina 18: Informatisering).

Daarnaast houdt iedere procureur-generaal regelmatig periodiek overleg over strafinhoudelijke onderwerpen met zijn of haar collega-portefeuillehouder bij de Raad voor de rechtspraak. Eind 2007 zijn OM en Raad voor de rechtspraak gestart met een (deels) gezamenlijk onderzoek naar de praktijk van vordering en oplegging van taakstraffen in zware strafzaken. Het onderzoeksrapport wordt voorjaar 2008 verwacht. Aanleiding voor het on-

derzoek was een Zembla-uitzending in het najaar van 2007.

Bestuur

Van oudsher krijgt de samenwerking tussen OM en bestuur gestalte in de zogeheten 'driehoeken' die op verschillende niveaus plaatsvinden. In de lokale driehoeken stemmen de gebiedsofficier van justitie, de burgemeester en de districtschef van politie het lokale veiligheidsbeleid met elkaar af. Op regionaal niveau gebeurt hetzelfde in de beheersdriehoek van hoofdofficier van justitie, de burgemeester-korpsbeheerder en de korpschef politie.

Op steeds meer terreinen zien we dat het bestuur een actievere rol is gaan innemen en, samen met politie en OM, de verantwoordelijkheid neemt voor een integraal lokaal veiligheidsbeleid. In 2007 hebben Rijk en gemeenten het bestuursakkoord gesloten. Het bestuursakkoord bevat de inhoudelijke agenda waarmee Rijk en

gemeenten de komende jaren samen willen werken aan één effectieve overheid in dienst van de burger. De prioriteiten van het OM sluiten in belangrijke mate aan bij de onderwerpen die in het bestuursakkoord worden genoemd.

Daarnaast zien we groeiende aandacht voor preventie, wat ook leidt tot nauwere samenwerking tussen OM en bestuur. Een goed voorbeeld hiervan zijn de lokale veiligheidshuizen (zie ook pagina 9: Veiligheidshuizen). In de veiligheidshuizen werken OM en gemeenten samen met politie, reclassering, Bureau Jeugdzorg en de GGD bij de aanpak van jeugdcriminaliteit en veelplegers. Ook op het terrein van de georganiseerde misdaad wordt steeds vaker gekozen voor een bestuurlijke aanpak. Gezien de nauwere samenwerking zal vanaf 2008 op structurele basis een overleg plaatsvinden tussen het College van procureurs-generaal en de Vereniging Nederlandse Gemeenten.

Perspectief op 2010: 'Effectiviteit van OM-optreden is in sterke mate gebonden aan het optreden van anderen. Het OM werkt daarom samen met andere partijen zowel op bestuurlijk vlak (driehoeken en Arrondissementale Justitiële Beraden), als op operationeel niveau (casusoverleggen, veiligheidshuizen, ketenunits) en vervult binnen die samenwerking vaak een centrale rol.'

COMMISSIE EVALUATIE AFGESLOTEN STRAFZAKEN

'Opruimcommissie' beoordeelt 13 zaken

De Commissie evaluatie afgesloten strafzaken (CEAS) bekijkt of zich in een specifieke strafzaak in de opsporing, vervolging en presentatie van het bewijs ernstige manco's hebben voorgedaan; fouten die de rechter misschien op het verkeerde been hebben gezet. Aanvragen voor onderzoek door de CEAS worden beoordeeld door een onafhankelijke toegangscommissie. De voorzitter daarvan is Ybo Buruma, hoogleraar straf- en strafprocesrecht in Nijmegen.

In 2007 zijn 13 zaken aangedragen. Het totaal aantal aangedragen zaken in 2006 en 2007 komt daarmee op 36. In drie zaken adviseerde de toegangscommissie om nader onderzoek in te stellen. Alle adviezen van de toegangscommissie zijn overgenomen door het College van procureurs-generaal.

In oktober 2007 bood een driemanschap uit de CEAS het eerste onderzoeksverslag aan bij het College van procureurs-generaal. Het ging hierbij om de zaak Lucia de B., de verpleegkundige die wegens moord op een aantal patiënten is veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Net als bij de start van het onderzoek besteedde het OM veel aandacht aan het op voorhand informeren van de nabestaanden. Hiermee wilde het OM voorkomen dat zij via de media de uitkomsten zouden moeten horen.

Het College bood het rapport op zijn beurt aan bij de Procureur-Generaal van de Hoge Raad. Die beoordeelt of er aanleiding is om een vordering te doen tot herziening van het arrest van het Amsterdamse hof, waarbij mevrouw De B. is veroordeeld. Het OM heeft aangeboden desgewenst assistentie te verlenen bij nader onderzoek door de procureur-generaal van de Hoge Raad. De procureur-generaal heeft hiervan gebruik gemaakt. Medio november 2007 startte hij zijn eigen onderzoek waaraan een rechercheofficier van het parket Breda assistentie verleent.

Half december 2007 kwam het driemanschap dat onderzoek had gedaan naar een Enschedese zedenzaak, met zijn rapport. Deze strafzaak speelde eind jaren negentig en kende een groot aantal – toen zeer jonge – slachtoffers. Ook in deze zaak werden de slachtoffers en hun directe familie van tevoren geïnformeerd over de uitkomsten. De voorzitter van het College van procureurs-generaal was aanwezig bij de informatiebijeenkomst. Het rapport in deze zaak is eveneens door het college aangeboden aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad met hetzelfde verzoek en aanbod tot bijstand als bij het rapport over Lucia de B. Eind 2007 was de procureur-generaal zich nog aan het beraden.

Het verst terug in de tijd ging de CEAS met de zaak Ina Post. Deze zaak had betrekking op een bejaarde vrouw die in 1986 door wurging om het leven was gebracht. In maart 2008 presenteerde het driemanschap zijn doortimmerde rapport. De opmerkelijkste bevinding betrof het tijdstip waarop het drama zich had voltrokken. Dat lag volgens het driemanschap uren eerder dan in het onderzoek werd aangenomen. Ook dit rapport werd door College van procureurs-generaal doorgestuurd naar de Hoge Raad.

De CEAS is een tijdelijke voorziening om zaken waarover al jaren geruchten de ronde doen over onterechte veroordeling, nog eens tegen het licht te houden. Daarom wordt de CEAS in de wandeling ook wel de 'opruimcommissie' genoemd. Bij instelling van de CEAS in 2006 is bepaald dat na twee jaar een evaluatie zal plaatsvinden. Het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum van het ministerie van Justitie zal begin 2008 deze evaluatie uitvoeren. De voorbereidingen hiervoor zijn eind 2007 gestart.

STRAFRECHT VERSUS BESTUURSRECHT

Duidelijker afbakening gewenst

De bestuurlijke boete kan een efficiënt handhavingsinstrument zijn bij simpele overtredingen die geconstateerd zijn door een algemeen bestuursorgaan, zoals gemeente of provincie, of door gespecialiseerde toezichhouders, zoals de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) of de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Toch kleven er ook nadelen aan de bestuurlijke handhaving. Er kunnen grote verschillen ontstaan in het sanctiestelsel die de rechtsgelijkheid in de handhaving onder druk zetten.

Het OM maakt zich hier zorgen over. Wat als bij vergelijkbare overtredingen het ene sanctiestelsel anders reageert dan het andere? Of nog erger, dezelfde overtredingen van het ene bestuursorgaan wel en van het andere geen aandacht krijgen?

Deze inconsistentie dreigt te ontstaan bij de invoering van de Wet bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte. Deze

wet maakt het voor gemeenten mogelijk om zelfstandig tegen bepaalde APV-overtredingen (Algemeen Plaatselijke Verordening) op te treden met een bestuurlijke boete.

Perspectief op 2010: 'Hiermee zij gezegd dat het niet vanzelfsprekend is dat overdracht van de handhaving van normen van het strafrecht naar het bestuurs(straf)recht effectiever en efficiënter is ... Het OM zal hiervoor de komende jaren nadrukkelijk aandacht blijven vragen.'

De inconsistentie dreigt niet alleen door het grote aantal gemeenten, maar ook doordat zij kunnen kiezen om overlastfeiten af te doen met een bestuurlijke boete (= bestuursrecht), een bestuurlijke strafbeschikking (= strafrecht), dan wel om niets te doen.

Het College van procureurs-generaal is voorstander van een duidelijke afbakening tussen bestuurlijke boete enerzijds en de strafrechtelijke boete en strafbe-

schikking anderzijds. Het OM heeft met de minister van Justitie afgesproken dat in nieuwe wetsvoorstellen voor bestuurlijke boetes op het gebied van verkeer, milieu, economie en dergelijke, gestreefd wordt

naar een strakke en heldere scheiding tussen bestuursrecht en strafrecht.

In 2008 zal het ministerie van Justitie aan de hand van een aantal virtuele 'proeftuinen' verschillende wetten onderzoeken.

De vraag waarover specialisten van Justitie, van het OM en een aantal wetenschappers zich zal buigen, is welke feiten strafrechtelijk en welke bestuursrechtelijk moeten worden opgepakt.

Mensen weer op weg helpen die, vaak buiten hun schuld, slachtoffer zijn geworden. Dat is het doel van Tetchen Truijens, vrijwilligster van Slachtofferhulp Bureau Dordrecht. Na de eerste verwerkingsfase kan Tetchen in praktische zin iets gaan betekenen voor de slachtoffers. Zo helpt ze bij het invullen van een voegingsformulier, als er een verdachte bekend is en de officier van justitie besloten heeft om deze voor de rechter te laten verschijnen. Ook gaat ze mee naar de rechtbank als het een lastige zaak is of als het slachtoffer hierom vraagt. Bij de zwaardere delicten kan het slachtoffer uitgenodigd worden voor een gesprek met de officier van justitie. De officier kan het slachtoffer daarin voorbereiden op wat hij gaat eisen; het slachtoffer kan de officier inzicht geven welke impact het gebeurde heeft gehad.

“In een gesprek met het slachtoffer kan een officier van justitie een deel van de spanning wegnemen”

SAMENWERKING EERSTE EN TWEDE LIJN

Arrondissements- en ressortsparketten trekken samen op

Het OM wil de samenwerking tussen de arrondissementsparketten en de ressortsparketten verbeteren. Het programma Verbetering samenwerking eerste en tweede lijn OM dat tot 2010 loopt, biedt daarvoor de kaders. In 2007 waren er al verschillende initiatieven die binnen dit programma passen.

Met de folderserie 'Van snoeien komt bloeien' wil het ressortsparket Den Haag in 2007 de band met de arrondissementsparketten versterken. De naam staat voor de denkbeeldige heg die tussen het ressortsparket en de vier arrondissementsparketten is gegroeid en die getrimd moet worden. Het programma omvatte in 2007 drie deelprojecten:

- Het ABC'tje: zaakofficieren kunnen een zaak waarin hoger beroep wordt ingesteld als A-, B- of C-zaak bestempelen om aan te geven hoe uitgebreid ze op de hoogte willen worden gehouden over het verloop van de strafzaak in appel.
- OM-appellen: een appellencommissie bestaande uit drie advocaten-generaal en een secretaris beoordeelt de binnengekomen OM-appellen met het doel alleen de zaken met kans van slagen aan het Hof voor te leggen.
- De contact-AG: een aantal AG's is ook contact-AG en daarmee aanspreekpunt voor elk arrondissementsparket.
- Een vierde en tevens laatste folder is in de maak met als onderwerp 'Tegen-spraakzaken'.

Het ressortsparket Arnhem werkt met zogeheten contactschappen om de samenwerking met arrondissementsparketten te structureren. Daarin zit namens het ressort een advocaat-generaal, namens het arrondissement een officier van justitie, aangevuld met een secretaris. De contactschappen overleggen geregeld over lopende zaken en OM-appellen.

In oktober 2007 bleek dat een rechter uit Den Bosch – die nog niet formeel benoemd was – betrokken was bij uitspraken in veertig zaken. Zodra deze kwestie aan het licht kwam, besloten het arrondissementsparket en het ressortsparket van Den Bosch gezamenlijk een strategie te bepalen. Die was er met name op gericht zo spoedig mogelijk rechtszekerheid te verkrijgen en de zaken waaraan de onbevoegde rechter had deelgenomen, te repareren.

Tot teurstelling van het OM besloot de rechtbank in eerste instantie om de preventief gedetineerden in vrijheid te stellen. Het hoger beroep diende een week later en deze keer werd het OM in het gelijk gesteld. De verdachten konden weer preventief gedetineerd worden.

Beursfraude

De behandeling van beursfraudezaken is al een aantal jaren binnen het OM-tweedelijng geconcentreerd bij ressortsparket Amsterdam. De behandeling van deze zaken is zeer kennisintensief en speelt zich – ook op het gebied van regelgeving – af binnen een internationale context. Ook in 2007 vergden beursfraudezaken de nodige aandacht. Zo is in het najaar 2007 begonnen met de behandeling van de zogeheten Ahold-zaak. Daarnaast is het ressortsparket Amsterdam verder gegaan met het opbouwen

en verankeren van expertise. Het Functioneel Parket (eerste lijn) en het ressortsparket Amsterdam (tweede lijn) hebben onder meer afspraken gemaakt om in geval van ziekte of vertrek van medewerkers over en weer assistentie te verlenen. In 2008 zal het ressortsparket de samenwerking met het Functioneel Parket verder versterken. Zo zal in een zo vroeg mogelijk stadium overleg plaatsvinden over nieuwe beursfraudezaken. Het overleg zal – gezien het kleine aantal personen dat zich met de materie bezighoudt – laagdrempelig en frequent kunnen zijn.

Cassatiedesk

Na een uitspraak van het gerechtshof kunnen OM of verdachte in cassatie gaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad kijkt of de lagere rechter het recht juist heeft toegepast en of er sprake is van vormverzuimen. De Hoge Raad kijkt niet meer naar de feiten.

Het instellen van alle OM-cassaties verloopt vanaf april 2006 centraal via de zogeheten cassatiedesk die onderdeel is van het ressortsparket Den Haag. De cassatiedesk bestaat uit een aantal advocaten-generaal die hiervoor geheel of gedeeltelijk zijn vrijgesteld. De cassatiedesk beslist allereerst of een ingesteld cassatieberoep kan worden gehandhaafd. Als besloten wordt om de cassatie door te zetten, stellen de advocaten-generaal de zogeheten schriftuur op. Die wordt altijd in concept voorgelegd aan de advocaat-generaal of officier van justitie die de zaak eerder behandeld heeft.

De instelling van de cassatiedesk vloeide voort uit de reorganisatie 'Het OM verandert'. Het streven was daarbij betere kwaliteit van de cassatieschriften en minder cassaties waarvan op voorhand te verwachten was dat zij niet succesvol zouden zijn. Aanvankelijk bestond binnen het OM het beeld dat een deel van het juridische handwerk werd overgeheveld naar een centraal bureau. Inmiddels lijkt men overtuigd van de toegevoegde waarde van de cassatiedesk, zo blijkt uit een eerste evaluatie onder advocaten-generaal en officieren in het land. In 2008 wordt de evaluatie verder uitgevoerd. Met de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad vindt een afzonderlijke evaluatie plaats.

In het eerste jaar van zijn bestaan (dus tot medio 2007) werden er bij de cassatiedesk 222 zaken aangemeld, 160 afgehandeld, 51 ingetrokken en 109 doorgezet. De Hoge Raad handelde in die periode 25 OM-cassaties af.

WIM-zaken

De Wet internationale misdrijven (WIM) stelt 'ernstige misdrijven die de gehele internationale gemeenschap met zorg vervullen' strafbaar. Het gaat daarbij om genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, foltering en oorlogsmisdrijven. De wet geeft de Nederlandse rechter ruime jurisdictie over zaken die zich in het buitenland hebben voorgedaan.

Het Landelijk Parket is in eerste aanleg verantwoordelijk voor de vervolging in WIM-zaken. In

hoger beroep worden deze zaken behandeld door het ressortsparket Den Haag. Dat beschikt over een speciaal WIM-team, bestaande uit een aantal advocaten-generaal en secretarissen. Omdat het vaak gaat om juridisch onontgonnen terrein werkt dit WIM-team nauw samen met het Landelijk Parket.

- In 2007 behandelde het WIM-team vier zaken:
 - De zaak tegen twee Afghaanse generaals. Dit was de eerste WIM-zaak in hoger beroep waarbij twee niet-Nederlanders werden veroordeeld tot twaalf en negen jaar cel voor internationale misdrijven begaan in het buitenland.
 - De zaak tegen Frans van A. die verdacht werd van levering van chemische grondstoffen – bestemd voor de productie van chemische wapens – aan het regime van Saddam Hussein. Frans van A. kreeg in hoger beroep 17 jaar gevangenisstraf, twee jaar meer dan door de rechtbank in eerste aanleg opgelegd.
 - De zaak tegen Guus K. die verdacht wordt van het leveren van wapens aan Liberia in strijd met het verbod in de Sanctieregeling en het medeplegen van oorlogsmisdrijven. Het OM heeft in hoger beroep 20 jaar gevangenisstraf plus een hoge geldboete geëist. Het gerechtshof heeft in maart 2008 besloten tot vrijspraak.
 - De zaak tegen een Rwandees die wordt verdacht van het plegen van genocide tijdens de Rwandese burgeroorlog in 1994. De rechtbank oordeelde medio 2007 dat het OM niet-ontvankelijk was in de vervolging. Het Hof kwam in hoger beroep tot eenzelfde oordeel. Tegen deze beslissing is het OM in cassatie gegaan.

TENUITVOERLEGGING STRAFFEN

Elk parket zijn eigen executie-team

De tenuitvoerlegging van straffen (ook wel executie genoemd) is – naast opsporing en vervolging – een van de drie hoofdtaken van het OM. Executie is het sluitstuk van de strafrechtsketen. Zonder executie kan er geen geloofwaardige strafrechtspleging bestaan. Daarom besteedt het OM continu aandacht aan de kwaliteit van de tenuitvoerlegging. Die moet zo snel en zo volledig mogelijk zijn.

Elk parket kent inmiddels een speciale executieofficier die de executieafspraken met politie en het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) in Leeuwarden bewaakt. Daarnaast zijn in 2007 alle administratieve medewerkers die werkzaam zijn in de executie, per parket samengebracht in één team. Ook dat heeft bijgedragen aan versterking van de executietaak.

Het CJIB gaat het OM ondersteunen bij de uitvoering van jeugdtaakstraffen, bij het reclasseringstoezicht op meerderjarigen, bij voorwaardelijke sancties van meerderjarigen en bij de voorwaardelijke invrijheidstelling van meerderjarigen. Bij al deze executietaken vormt het CJIB de schakel tussen het OM en de ketenpartners (Raad voor de Kinderbescherming, reclassering, Dienst Justitiële Instellingen, politie). Het CJIB gaat onder meer zorgen voor bewaking van de ingangsdatum, van de opschorting en einddatum van proeftijden en van de doorlooptijden bij de tenuitvoerlegging van jeugdtaakstraffen. Voor de laatste categorie worden nieuwe normen vastgesteld (zie pagina 9:Jeugd). Verkorting van de doorlooptijden in het strafproces is van groot belang om jeugdige criminelen weer snel op het goede pad te krijgen. Ook de veiligheidshuizen zijn hierbij nauw betrokken (zie pagina 9: Veiligheidshuizen).

Perspectief op 2010: 'De arrondissementsparketten zullen de uitvoering van de executietaak concentreren in een afzonderlijk onderdeel, opdat versnippering van expertise wordt tegengegaan.'

Het OM is ook verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van voorwaardelijke TBS-maatregelen. Daarover rapporteert de reclassering periodiek aan het OM. De samenwerking tussen OM en reclassering is voor verbetering vatbaar. Dat bleek uit een onderzoek van de Inspectie voor de sanctietoepassing. Daarnaast zal het OM in de toekomst langer toezicht moeten houden: de proeftijd van voorwaardelijk beëindigde TBS met dwangverpleging is verlengd van drie naar negen jaar. De minister van Justitie zal een vergelijkbaar voorstel indienen voor de verlenging van de proeftijd bij TBS met voorwaarden.

De opsporing van ontsnapte en ongeoorloofd afwezige TBS'ers en PIJ'ers (minderjarigen veroordeeld tot plaatsing in een jeugdrichting) is in 2007 ondergebracht bij een speciaal opsporingsteam van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) dat wordt aangestuurd door het Landelijk Parket.

SLACHTOFFERZORG

Slachtoffer van bijzaak naar hoofdzaak

De laatste jaren is de aandacht voor de positie van slachtoffers en nabestaanden in het strafproces behoorlijk toegenomen. In 2005 trad de Wet Spreekrecht in werking. Die geeft slachtoffers het recht in de rechtszaal een mondelinge verklaring af te leggen over de gevolgen die het delict voor hen heeft (gehad). Met de invoering van de wet kregen slachtoffers ook de mogelijkheid een schriftelijke slachtofferverklaring op te stellen.

Minstens zo belangrijk is dat het OM vanuit de eigen taakopvatting is gaan nadenken hoe het slachtoffers kan ondersteunen bij de uitoefening van hun rechten. Zo is binnen het OM het aanbieden van een slachtoffergesprek met de officier van justitie of advocaat-generaal veel minder vrijblijvend geworden.

In 2007 keurde College van procureurs-generaal het werkplan goed van de OM-commissie slachtofferzorg. De opdracht van de commissie was om de slachtofferzorg binnen het OM te verbeteren en het slachtoffer een centralere plaats te geven binnen het strafproces. Het werkplan moet leiden tot een eenduidiger werk-

Perspectief op 2010: 'Hoewel de positie van het slachtoffer al sterk is verbeterd, is een nadere doordenking van de wijze waarop binnen het strafrecht met benadeelden wordt omgesprongen op zijn plaats.'

wijze binnen het OM en tot een nieuwe Aanwijzing slachtofferzorg in de eerste helft van 2008.

Ten behoeve van het werkplan is uitgebreid onderzoek gedaan onder alle parketten om de huidige praktijk van slachtofferzorg in beeld te krijgen. Daarnaast heeft de commissie een groot aantal ketenpartners, wetenschappers en belangengroepen geïnterviewd om inzicht te krijgen in de behoeften van slachtoffers.

Het OM onderschrijft in het werkplan de uitgangspunten van het verbeterplan 'Slachtoffers Centraal' van het ministerie van Justitie. Dit departementale plan dient als kader voor kwaliteitsverbetering van de slachtofferzorg in de hele strafrechtsketen. Het OM neemt actief deel aan diverse werkgroepen. Zo worden er in 2008 in verschillende arrondissementen

proeven gedaan met één loket voor slachtofferzorg waarbij ketenpartners als politie en Slachtofferhulp Nederland worden betrokken.

Verder streeft het OM naar meer maatwerk in de slachtofferzorg. Alle slachtoffers hebben baat bij goede, begrijpelijke en tijdige informatieverstrekking. Maar bij slachtoffers en nabestaanden in zeer ernstige strafzaken is een persoonlijker benadering op zijn plaats.

Op de valreep van 2007 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel 'Versterking positie slachtoffer' unaniem aangenomen. De nieuwe wet geeft het slachtoffer en nabestaanden een eigen positie in het strafrecht en een aantal wettelijke rechten, zoals het recht op informatie over het verloop van de strafzaak en het recht om stukken aan het dossier toe te voegen.

BURGERPANELS

Nederlanders denken genuanceerd over strafmaat

Vraag tien Nederlanders wat zij vinden van de in Nederland gehanteerde strafmaat en negen zullen antwoorden: te licht. Geef ze de achtergronden van een zaak en stel dezelfde vraag nog een keer. Dan zeggen negen van de tien: goed. Dat is in een notendop de uitkomst van de burgerpanels waarmee het OM in 2007 heeft geëxperimenteerd.

In 2007 startte het OM het project 'Aanpassing kader voor strafvordering'. Voor veel voorkomende misdrijven heeft het OM een stelsel van richtlijnen (Polaris-richtlijnen) en een daarbij behorende geautomatiseerd systeem (BOS: Beslissings Ondersteunend Systeem). Om allerlei

redenen moest dit stelsel worden herijkt. Dat was voor het OM aanleiding om een steekproef te doen onder de bevolking en te onderzoeken of de Polaris-richtlijnen als redelijk worden ervaren.

Het Verwey-Jonker Instituut zette samen met het OM in de zomermaanden van 2007 de eerste experimentele stappen in het betrekken van burgers bij het ontwikkelen en evalueren van richtlijnen voor strafvordering. In de eerste fase werd een uitvoerige internetenquête gehouden waarop ruim 2500 reacties binnenkwamen. Na verwerking van de resultaten vonden er vijf verdiepende bijeenkomsten met burgerpanels plaats. Deze wer-

den gehouden in Den Haag, Utrecht, Zwolle, Haarlem en Den Bosch.

Vier bijeenkomsten hadden een zelfde opzet. Eerst bevroeg het Verwey-Jonker Instituut de aanwezigen over een aantal onderwerpen uit de enquête. Daarna gingen twee officieren van justitie met de groep in gesprek, vroegen om verdieping op enkele onderwerpen en beantwoordden – niet te vergeten – veel vragen over het OM en het vak van officier. De laatste bijeenkomst week af doordat het OM daarbij de regie had en ook de voorzitter van het College van procureurs-generaal aanwezig was. Een belangrijke uitkomst was dat burgers de Polaris-richtlijnen

Perspectief op 2010: 'Het OM kan het zich niet permitteren om zich te ver te verwijderen van wat burgers redelijk achten, door systematisch te licht of te zwaar te reageren op bepaalde vormen van criminaliteit.'

over het algemeen als redelijk ervaren. Zij denken vrij genuanceerd over lichte criminaliteit, wanneer zij eenmaal de achtergronden van een zaak kennen.

In januari 2008 presenteerde het Verwey-Jonker Instituut zijn eindrapport. De bevindingen worden verwerkt in een voorstel aan het College van procureurs-generaal om een aantal richtlijnen voor

strafvordering aan te passen. Dit voorstel maakt deel uit van een omvangrijker pakket aanpassingen dat voortvloeit uit het project 'Aanpassing kader voor strafvordering'.

KLACHTEN

Administratiefrechtelijke handhaving verkeersdelicten leidt tot klachten

In 2007 is het aantal klachten gestegen in vergelijking met 2006 (433 in 2007; 262 in 2006). Deze stijging treedt met name op bij klachten die samenhangen met het opleggen van een administratieve sanctie. Het gaat hierbij om de zogenaamde Mulder-zaken, verkeersdelicten die de Centrale Verwerking OM (CVOM) afhandelt via de Wahv (Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften).

De CVOM is halverwege 2006 gestart met de verwerking van Mulderzaken. In 2007 heeft de CVOM in totaal 423.501 Mulderzaken afgehandeld. In deze zaken kan maar een beperkt aantal beroepsgronden leiden tot een succesvol ingediend beroep. Veel bezwaarmakers krijgen dan ook als reactie een brief die is opgebouwd uit standaardmodules. Over deze brieven ontvangt het OM klachten omdat ze niet ingaan op bezwaren die bestuursrechtelijk niet relevant zijn.

Hetzelfde geldt voor brieven van klagers die de bewijskracht van het door de politie gebruikte technische hulpmiddel (flitspaal of radar) betwisten en het OM om méér bewijs verzoeken. Omdat het OM op dergelijke verzoeken op grond van de Wahv niet hoeft in te gaan, hebben veel betrokkenen op basis van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) gevraagd om openbaarmaking van de achterliggende stukken. Het verwerken van de grote hoeveelheid ingediende Wob-verzoeken heeft medio 2007 geleid tot administratieve problemen. Hierdoor nam ook het aantal klachten over de behandeling van Wob-verzoeken toe (deze zijn in de tabel ondergebracht in de categorie 'overig').

Het werken met gestandaardiseerde brieven is eigen aan een verwerkingsseenheid als de CVOM. Op het totaal van ruim

431.000 door het CVOM verwerkte zaken is een klachtenpercentage van 0,1% acceptabel. Wél zijn er maatregelen genomen om het Wob-proces beter te laten verlopen. Zo is er een servicedesk ingesteld die de Wob-verzoeken behandelt en de indieners persoonlijk benadert.

Overige klachten zijn vaak gerelateerd aan strafzaken en worden ingediend door verdachten of slachtoffers. De klachten betreffen meestal het politie-optreden (bijvoorbeeld klachten over schade na invallen door een arrestatieteam), de door het OM gebruikte motivering om iemand niet verder te vervolgen (de sepotcode) of onvrede over het sluiten van een strafzaak. Ook wordt het OM betrokken bij klachten tegen de politie wanneer die heeft beslist om een zaak 'op te leggen'. Dat betekent dat de politie de zaak niet naar het OM stuurt (ook wel aangeduid als 'politiesept'). In feite gaat hier om klachten over politie-optreden. Toch behandelt het OM deze klachten, omdat de officier van justitie de politie opdracht kan geven de strafzaak alsnog naar het OM te sturen.

Opvallend is dat het aantal slachtoffergerelateerde klachten aanzienlijk is gedaald in vergelijking met 2006 (van 42 naar 17). Het OM is blij met deze forse daling omdat de omgang met slachtoffers tijdens het strafproces de permanente aandacht van de organisatie heeft.

Een relatief sterke stijging wordt gesignaleerd bij klachten over de voortvarendheid van het OM-optreden (van 7 in 2006 naar 23 in 2007). Hierbij gaat het voornamelijk om klachten van advocaten die bij de grotere arrondissementsparketten worden ingediend. De toename wordt mogelijk verklaard door de beperkte zittingscapaciteit bij de grote rechtbanken en

een toename van het aantal (complexere) strafzaken waardoor dergelijke strafzaken minder snel worden afgewikkeld.

Het aantal klachten dat betrekking heeft op informatieverstrekking aan derden, is gedaald van 10 in 2006 naar 6 in 2007. Dergelijke informatieverstrekking (bijvoorbeeld aan de werkgever van een verdachte) is aan strikte regelgeving gebonden, zoals de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) en de Aanwijzing Wjsg. Bij elk dienstonderdeel van het OM is een privacy-functionaris aangesteld die beoordeelt welke informatie er aan derden verstrekt kan worden. Voor een bijzondere categorie verstrekkingen (zogenoemde 'niet standaard verstrekking') beoordeelt de privacy-helpdesk van het Parket-Generaal de informatie-aanvragen van derden. De privacy-functionarissen en privacy-helpdesk zorgen er gezamenlijk voor dat de privacy-regels binnen het gehele OM uniform worden uitgevoerd en fouten zoveel mogelijk worden voorkomen.

In 2007 heeft het OM een onderzoek uitgevoerd naar de behandeling van (bejegening)klachten door de organisatie. De aanbevelingen uit het onderzoek gaan bijvoorbeeld over het verzenden van een ontvangstbevestiging aan klager binnen tien werkdagen, over het in de gelegenheid stellen van de klager om de klacht mondeling toe te lichten en over het afhandelen van de klacht binnen zes weken.

In 2008 krijgt het Parket-Generaal een tijdelijke functionaris die als speciale taak heeft de aanbevelingen uit het klachtenbehandelingsonderzoek door de hele organisatie heen in te voeren.

Klachten	2005	2006	2007
Totaal aantal klachten	137	262	433
waarvan gegrond	52	94	155
1 bejegeningklachten	27	20	23
(behandeling ter zitting, telefonisch contact)			
waarvan gegrond	6	5	5
waarvan in der minne geschikt	2	-	2
2 gerelateerd aan strafzaak	34	74	136
(aanhouding, inzet AT, signalering, afdoening strafzaak, heenzending verdachte, vervoer verdachte)			
waarvan gegrond	2	20	37
waarvan in der minne geschikt	2	1	-
3 niet of te laat beantwoorden van correspondentie	22	32	79
waarvan gegrond	11	21	48
waarvan in der minne geschikt	-	-	4
4 niet verstrekken van informatie of slechte informatie	22	19	31
waarvan gegrond	15	9	13
waarvan in der minne geschikt	-	3	3
5 slachtoffer gerelateerde klachten	15	42	17
(niet ontvangen voegingsformulier, spullen niet (op tijd) teruggekregen, verzuimd om schade te innen)			
waarvan gegrond	12	23	11
waarvan in der minne geschikt	1	1	1
6 onvoldoende voortvarend optreden	7	7	23
(zaak blijft te lang liggen, beslag wordt te laat teruggegeven)			
waarvan gegrond	5	6	13
waarvan in der minne geschikt	-	-	-
7 informatieverstrekking aan derden	5	10	6
(informatie uit strafdossier aan de pers, werkgever, leesbaar voor de postbode)			
waarvan gegrond	-	2	1
waarvan in der minne geschikt	2	-	-
8 overige klachten	5	58	118
waarvan gegrond	1	8	27
waarvan in der minne geschikt	1	-	4

Anja Frowijn vindt het belangrijk dat ze een bijdrage kan leveren aan de pedagogische invalshoek in jeugdstrafzaken. Die invalshoek is volgens de adviseur beleid van het Landelijk Bureau Raad voor de Kinderbescherming het meest effectief tegen jeugdige criminelen. Want bij jeugdigen is het vermogen tot veranderen nog volop aanwezig is. Die gedachte is onderdeel van de nieuwe Wet Gedragsbeïnvloeding Jeugdigen, waarover Frowijn met ketenpartners overlegde. "Wat mij daarbij opviel was de coöperatieve inzet en betrokkenheid van het OM."

“Het vermogen tot veranderen zie ik als hét aangrijpingspunt in het optreden tegenover jeugdige wetsovertreders”

Tijdens buitenlandse militaire missies doen zich soms incidenten voor die strafrechtelijk of feitelijk onderzocht moeten worden. Als bij de missie de Koninklijke Marechaussee (KMar) aanwezig is, vericht het KMar-detachement het onderzoek. Soms is daar geen Kmar, of is het onderzoek te omvangrijk of specialistisch. In dat geval coördineert het Utrechtse KMar-team van teamleider Tjeerd van der Meer het onderzoek en kunnen zonodig forensisch, digitale of zeden-rechercheurs worden ingevlogen. In 2005 startte Van der Meer vanuit het niets het Team Algemene Recherche (TAR) van het district Landelijke en Buitenlandse Eenheden van de KMar. Bij de – per definitie bijzonder lastige en gevoelige – onderzoeken werkt hij nauw samen in een “driehoek” van zijn TAR, de commandant ter velde, en het OM waarmee hij nauwe contacten onderhoudt.

“Probeer maar eens een plaatsdelict vast te houden in militair gebied”

INTERNATIONALE SAMENWERKING

Gezamenlijk optrekken met buurlanden krijgt steeds meer structuur

De voordelen van een Europa zonder grenzen zijn door de georganiseerde criminaliteit al geïncasseerd. Overheden op regionaal, nationaal en Europees niveau zijn volop aan de slag om hierop het antwoord te geven. Zo kennen we inmiddels een Europees arrestatiebevel (sinds 2004) en ook structuren voor het uitwisselen van informatie en het coördineren van opsporing en vervolging, zoals Euro-pol en Eurojust.

Maar omdat de natuurlijke neiging bestaat om de eigen problemen belangrijker te vinden dan die van de bureaus verloopt de internationale samenwerking niet vanzelf soepel. Daarom hebben OM en politie veel energie gestoken in de oprichting van internationale rechtshulpcentra (IRC's). Zij vormen de schakel tussen de Nederlandse en de buitenlandse politievervals- en justitieautoriteiten.

Perspectief op 2010: 'Initiatieven tot samenwerking in grensregio's dienen een structureel karakter te hebben ... Er wordt gewerkt aan een vernieuwing en uitbreiding van de opleidingen op het gebied van internationale rechtshulp en het internationaal recht'.

In 2006 zijn zes IRC's van start gegaan. Zij registreren de binnengekomen rechtshulpverzoeken, handelen de eenvoudige daaronder zelf af en zien toe op de afhandeling van de overige door de parketten en de politie. Daarnaast ontwikkelen de IRC's zich tot expertisecentra op het gebied van internationale rechtshulp. Het IRC Noord-Oost-Nederland startte op 1 mei 2007 met een speciaal Team Execu-

tie Strafvonnissen. Dat heeft als landelijke taak het opsporen van in Nederland veroordeelde criminelen zonder bekende woon- of verblijfplaats met als doel hen alsnog hun gevangenisstraf te laten uitzitten. Vaak verblijven deze mensen in het buitenland. Het team heeft een vliegende start gemaakt en inmiddels 120 zaken actief in opsporing genomen. In 42 van deze zaken is het opsporingsonderzoek afgerond.

Ook op regionaal niveau komt de justitiële samenwerking aan beide zijden van de grens steeds beter van de grond. Zo werken de beide Limburgse parketten sinds 2004 samen met de aangrenzende parketten uit België en Duitsland in het Bureau voor Euregionale Samenwerking (BES). Voor dit gebied zijn voor 2007 voor het eerst Euregionale opsporingsprioriteiten vastgesteld. Tijdens een strategische

conferentie die door het BES was georganiseerd, wezen Nederlandse, Belgische en Duitse parkethoofden en politiefchefs de volgende prioriteiten aan: woninginbraak door internationaal opererende bendes, georganiseerde drugshandel en -productie en mensenhandel (met name in relatie tot prostitutie). Dat leidde in 2007 onder meer tot een Belgisch-Nederlands onderzoek naar een Turkse bende die handelde

in heroïne en ecstasy. Uiteindelijk kon de politie van Maastricht en Hasselt twee verdachten aanhouden.

Op nationaal niveau zijn in 2007 de eerste stappen gezet om de Nederlandse en Europese prioriteitsstelling op het gebied van de georganiseerde misdaad beter op elkaar af te stemmen. Dat gebeurde onder meer in de aanpak van synthetische drugs en mensenhandel (zie ook pagina 2: Georganiseerde criminaliteit: de zaak Sneeep). Om de samenwerking verder te helpen invullen, trad het Landelijk Parket eind 2007 op als mede-organisator van een grote internationale conferentie over de aanpak van synthetische drugs.

De groeiende internationale dimensie van opsporing en vervolging vraagt om specifieke kennis en training op het gebied van het internationale strafrecht. Een in 2007 vernieuwde leergang Internationale Rechtshulp van de Stichting Studiecentrum Rechtspleging moet de kennis van officieren van justitie op dit gebied versterken.

Het OM organiseerde in 2007 voor de eerste keer gezamenlijke trainingen met Belgische en Duitse collega's. In een gemengd Nederlands-Belgische en Nederlands-Duitse samenstelling oefenden zij de toepassing van internationaal recht aan de hand van concrete casus. Daarbij moesten de officieren – net als in de praktijk – barrières slechten op het gebied van taal, cultuur en uiteenlopende rechtsstelsels. In 2008 worden deze trainingen herhaald.

WETENSCHAPPELIJK BUREAU OM

Nieuwe OM-loot zet onderzoekslijnen uit

Betere wetenschappelijke ondersteuning en onderzoek op juridisch en operationeel vlak is al jaren een wens van het OM. In 2007 is het Wetenschappelijk Bureau OM (WBOM) gestart. Het bureau heeft twee teams (Studie & Onderzoek en Documentatie & Informatie) die gezamenlijk werken aan vier taken:

- het (laten) verrichten van wetenschappelijk onderzoek;
- het onderhouden en doorontwikkelen van de Juridische Kennissite (JKS) op intranet;
- het geven van juridisch-inhoudelijk advies aan het college en aan parketleidingen;
- het functioneel aansturen van vier OM-expertisecentra met een landelijke functie (Discriminatie, Medische Zaken, Bijzondere Penitentiaire Zaken en Burgerlijke Stand).

Aangezien 2007 een startjaar was, begonnen de eigenlijke werkzaamheden pas goed van de grond in de tweede helft van dit jaar, nadat een locatie gevonden was aan de Lange Voorhout in Den Haag en nadat de geworven medewerkers waren aangetreden.

Perspectief op 2010: 'Daarnaast zal voor het ter beschikking stellen van basisinformatie en het assisteren bij meer complexe internationale vraagstukken een taak liggen voor het nieuwe Wetenschappelijke Bureau van het OM'.

Sindsdien is veel energie gestoken in de bekendmaking van het bureau, buiten maar ook binnen het OM. Het WBOM heeft afspraken gemaakt met onder andere het Parket-Generaal en de vergaderingen van recherche- en kwaliteitsofficieren over samenwerking en taakafbakening. Verder zijn de vier taken nader uitgewerkt in een jaarplan voor 2008.

Met name de onderzoekstaak en de JKS-taak stellen het WBOM in staat de band met zijn belangrijkste afnemers (te weten de officieren, de advocaten-generaal en hun secretarissen) aan te halen. Om ervoor te zorgen dat de onderzoeksonderwerpen aansluiten bij de dagelijkse OM-praktijk, heeft het WBOM hiervoor een aantal consultatierondes gehouden. Een goed voorbeeld van zo'n onderzoeksonderwerp is 'Het procesdossier', een op het oog alledaags onderwerp. Toch zitten aan dit onderwerp veel juridische haken en ogen die niet eerder in één groter verband zijn bestudeerd.

Een samensmelting van de onderzoekstaak en de JKS-taak is de zogenoemde Leerstukken-Top tien, die op maat gesneden analyses moet bieden van vaak terugkerende materieel-rechtelijke en formeelrechtelijke leerstukken. Daarnaast zijn er verschillende andere onderzoeksthema's benoemd die vaak voortbouwen op de prioriteiten uit Perspectief op 2010.

EXPERTISECENTRA

Kennisconcentratie voor militaire zaken en bijzondere penitentiaire zaken

Het OM kent verschillende expertisecentra die verspreid over het land zijn ondergebracht bij de parketten. De expertisecentra zijn bedoeld om specialistische kennis over bijzondere categorieën zaken op een goede manier te beleggen, te ontwikkelen en te ontsluiten. Denk bijvoorbeeld aan medische dossiers of zaken op het gebied van discriminatie. In sommige gevallen handelen de expertisecentra zaken zelf af, in andere dienen ze vooral als vraagbaak. In 2007 zagen twee nieuwe expertisecentra het licht: voor bijzondere penitentiaire zaken en voor militaire zaken.

Bijzondere penitentiaire zaken

Maatregelen als TBS (Terbeschikkingstelling) en ISD (Inrichting voor Stelselmatige Daders) staan juridisch en maatschappelijk volop in de belangstelling. Het nieuwe expertisecentrum bijzondere penitentiaire zaken draagt bij aan het verbeteren van de juridische kwaliteit van het OM op dit gebied. Dit vermindert het afbreukrisico in vaak gevoelige zaken en zorgt voor een gezonde ontwikkeling van de professionaliteit. Het expertisecentrum probeert daarnaast een brug te slaan tussen de verschillende ketenpartners (zoals de klinieken) en het OM.

Op 1 juli 2007 startte bij het ressortsparket Arnhem het expertisecentrum bijzondere

penitentiaire zaken. In de periode juli-december verrichtte het onder meer de volgende werkzaamheden:

- Beantwoording van circa vijftig helpdesk-vragen; Officieren bleken de weg naar de helpdesk al goed te kunnen vinden. De vragen waren zonder uitzondering zeer zinvol. De helpdesk heeft als voordeel dat geluiden uit het land op één punt binnenkomen. Hierdoor ontstaat snel een beeld van veel voorkomende problemen waarop vervolgens beleid kan worden ontwikkeld.
- Advies over diverse wetsvoorstellen en beleidsstukken (onder andere TBS met voorwaarden, voorwaardelijke beëindiging, dwangmedicatie).
- Advies over een onderzoek naar aansluitingsproblemen bij TBS met voorwaarden.
- Nieuwsbrief met jurisprudentie en literatuur; De nieuwsbrief wordt vier maal per jaar verspreid onder zo'n 130 officieren van justitie.
- Studiedag TBS in kliniek Veldzicht; Zo'n dertig officieren, advocaten-generaal en rechters namen deel aan deze dag die in het teken stond van de problematiek van de Longstay en van de vreemdeling in het TBS-systeem.
- Vulling van het kennisdomein penitentiaire zaken op de Juridische Kennis Site (zie ook op deze pagina: Wetenschappelijk Bureau).

In 2008 gaat het expertisecentrum twee themadagen organiseren, één gewijd aan ISD en één aan TBS. Daarnaast wordt er hard gewerkt aan een handboek TBS voor officieren van justitie. Dat zal niet alleen aandacht besteden aan juridische procedures maar ook aan praktische zaken, bijvoorbeeld hoe verloopt een verlofaanvraag en een beschrijving van de meest voorkomende psychiatrische stoornissen. In een latere fase stelt het expertisecentrum een vergelijkbaar handboek ISD op.

Militaire zaken

De Nederlandse politiek – en dus ook de krijgsmacht – richt zich de laatste jaren sterk op deelname aan militaire operaties in internationaal verband buiten Nederland. Het handhaven en bevorderen van de internationale vrede en veiligheid is daarbij het doel. De omstandigheden waaronder deze militaire operaties worden uitgevoerd zijn vaak complex en zwaar. Recente ontwikkelingen laten zien dat Nederlandse militairen rechtstreeks betrokken kunnen raken bij zware gevechten.

De inzet van geweldsmiddelen door militairen moet altijd worden gerapporteerd aan het parket in Arnhem. Dat is bevoegd tot het opsporen en vervolgen van eventuele delicten tegen de militaire rechtsorde. Deze rapportageplicht schept voor

het parket de verplichting om de militair, die voor de uitoefening van zijn taak geweld gebruikt, een zo groot mogelijke rechtszekerheid te bieden. Er vindt geen strafrechtelijke vervolging plaats als de militair handelt in overeenstemming met de geldende regels.

Vanwege de complexiteit van militaire operaties en de invloed daarvan op de militaire strafrechtshandhaving heeft het OM in februari 2007 het expertisecentrum militair strafrecht OM (EMSOM) opgericht. Er zijn twee vaste medewerkers aangetrokken die beschikken over ruime militair operationeel juridische kennis en ervaring.

Het expertisecentrum heeft drie taken:

1. Zorgen voor maatwerk in de opsporing en vervolging van militaire strafzaken;
2. Leveren van beleidsondersteuning op het gebied van militair strafrecht aan het OM;
3. Monitoren of de aanbevelingen van de commissie Borghouts naar behoren worden uitgevoerd. Deze commissie heeft onderzoek verricht naar de procedures en hantering van het militaire strafprocesrecht bij militaire operaties in risicogebieden.

Het onderzoek naar het militaire optreden in Chora (Uruzgan) in juni 2007 is een

voorbeeld van de eerste taak. Onderzoek door het ministerie van Defensie wees uit dat tijdens zware gevechten de Nederlandse troepen artillerie hadden ingezet zonder directe waarneming op het doel. Het parket Arnhem moet beoordelen of dit optreden legitiem was in het licht van het humanitair oorlogsrecht en de bevoegdheden van de Nederlandse troepen. Het expertisecentrum maakte inzichtelijk binnen welk juridisch kader dit optreden plaatsvond en hoe het optreden onder de omstandigheden juridisch kan worden gekwalificeerd en gewaardeerd. De zaak loopt nog (voorjaar 2008).

Een voorbeeld van de tweede taak is het advies van het expertisecentrum aan het ministerie van Defensie over een geweldsinstructiekaart. Het ministerie heeft deze kaart opgesteld voor militairen die belast worden met de bewaking van civiele objecten. Ook is het expertisecentrum gevraagd advies te geven over een voorgestelde wijziging van het Wetboek van Militair Strafrecht.

In het kader van de derde taak heeft het expertisecentrum de kennisuitwisseling met het ministerie van Defensie geïntensiveerd.

INFORMATIESTRATEGIE

Richting geven aan ICT-voorzieningen

De mogelijkheden, de kosten én de afhankelijkheid van ICT nemen jaarlijks toe. Dat geldt voor het OM net zo goed als voor andere organisaties. Om richting te geven aan de ontwikkeling van ICT-voorzieningen heeft het College van procureurs-generaal in 2007 een informatiestrategie vastgesteld. De vertaling van de algemene OM-koers in een ICT-strategie bestaat uit vier strategische speerpunten:

1. Het OM wil de verwerking van grote volumes standaardzaken mogelijk maken door hoge ICT-continuïteit. Dit kan onder andere bereikt worden door de ICT-infrastructuur te verbeteren (onder meer één landelijk rekencentrum).
2. Het OM wil de kwaliteit van verwerking van maatwerkzaken verhogen en de kwetsbaarheid van kleine parketten verkleinen door voldoende specialistische en juridische kennis en expertise plaatsafhankelijk beschikbaar en bereikbaar te maken.
3. Het OM wil de kosten van de informatievoorziening per OM-medewerker de komende jaren niet laten stijgen.
4. Het OM wil de informatie-uitwisseling met de ketenpartners verbreden, versnellen en verbeteren.

IT-GOVERNANCE

Van strategie naar tactiek

IT-governance is de tactische vertaling van de informatiestrategie. In 2007 heeft het College van procureurs-generaal een IT-governance-model goedgekeurd. Dat model bevat de ruwe schets voor de inrichting van IT-governance en geeft antwoord op de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is en besluit over de toewijzing en besteding van IT-middelen. Het IT-governance-model beschrijft ook de rol van DVOM/I (het informatiseringsonderdeel van het 'shared-services-centre'), de ICTRO (de gezamenlijke helpdesk van het OM en de rechtspraak) en de aansluiting op IT-architectuur.

In 2007 is een IT-portfolio opgesteld die uit twee delen bestaat. Het beheerportfolio omvat alle huidige ICT-middelen, zoals programmatuur en infrastructuur. Het projectportfolio betreft de veranderingen en bevat een overzicht van alle projecten, releases en programma's binnen het OM. Het IT-portfolio moet het OM helpen meer waar voor zijn IT-geld te krijgen.

LANDELIJK REKENCENTRUM

Plaatsonafhankelijk samenwerken met meer veiligheid

In 2008 gaan het OM en de rechtspraak hun ICT-diensten betrekken uit één gezamenlijk centraal landelijk rekencentrum dat in plaats komt van de huidige arrondissementale rekencentra. Het landelijk rekencentrum is een noodzakelijke randvoorwaarde om de doelen uit de informatiestrategie (en daarmee de ambities uit 'Perspectief op 2010') te kunnen verwezenlijken.

Zo zal het alle OM-medewerkers in staat stellen plaats- en organisatie-onafhankelijk (samen) te werken, met veel meer veiligheid. Vanuit elk willekeurig OM-kantoor kunnen zij hun digitale documenten bekijken en bewerken, via GPS bij zaaks- en onderzoeksdossiers komen, hun agenda raadplegen, e-mails en alle informatie benaderen waartoe ze gerechtigd zijn. Buiten de OM-kantoren kan dat via de veilige en mobiele OM-telewerk-laptops.

Ook stellen nieuwe dienstonderdelen als de Centrale Verwerking OM (CVOM) en de Dienstverlening OM (DVOM) hoge beschikbaarheidseisen aan de ICT-faciliteiten. Alleen een landelijk rekencentrum kan aan deze OM-onderdelen die continuïteit van ICT-voorzieningen leveren.

INFORMATIEBEVEILIGING

OM stelt landelijke coördinator informatiebeveiliging aan

Informatiebeveiliging is voor het OM een belangrijk thema. De samenleving mag verwachten dat het OM zorgvuldig omgaat met de vertrouwelijke en gevoelige informatie waarmee het van doen heeft. In 2007 waren de belangrijkste OM-ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging:

Organisatie van de informatiebeveiligingsfunctie

Het College van procureurs-generaal heeft besloten om voor het OM een landelijke informatiebeveiligingscoördinator aan te stellen. Ook op regionaal niveau komen er in de eerste helft van 2008 informatiebeveiligingsfunctionarissen.

Bewustwordingscampagne over informatiebeveiliging

Het Parket-Generaal heeft een landelijke bewustwordingscampagne ontwikkeld, gericht op alle OM-medewerkers. Met behulp van workshops, film en schriftelijk voorlichtingsmateriaal krijgen zij zeven 'gouden gedragsregels' aangereikt voor het zorgvuldig omgaan met informatie. De campagne is in 2007 gestart en loopt door tot 2008.

Aanbesteding PKI-dienstverlening

Het OM doet mee aan een justitiebrede Europese aanbesteding voor Public Key Infrastructure-diensten. Het gaat daarbij om het leveren van elektronische beveiligingscertificaten, zoals het versleutelen van gegevens (encryptie), het controleren van de identiteit van een gebruiker met biometrie (authenticatie) en het verlenen van toegang (autorisatie). Dit traject loopt door in 2008.

ORGANISATIE

OM wijst regio-parketten en lokale parketten aan

In 2004 startte het OM de reorganisatie 'Het OM verandert'. De oude ambitie dat elk parket 'alles' moest kunnen, was niet langer realistisch. Met name van kleine parketten kon niet meer verwacht worden dat zij grote aantallen eenvoudige standaardzaken verwerkten én tegelijkertijd ingewikkelde maatwerkzaken voor de rechter brachten. Door deze werkstromen beter te scheiden en de benodigde specialismen op een hoger niveau (regionaal, landelijk) te beleggen, heeft het OM afgelopen jaren gewerkt aan meer kwaliteit, efficiëntie en een uniforme aanpak. Zo werden de contouren van een centraliserend, regionaliserend en specialiserend OM steeds duidelijker zichtbaar.

De Centrale Verwerking OM (CVOM) – opgericht in 2006 om grote aantallen standaardzaken te verwerken – was de eerste tastbare mijlpaal van 'Het OM verandert'. Ook de uitbouw van het Functioneel Parket – dat na de moeilijker fraudezaken ook de milieuzaken uit handen van de parketten nam – steunt op het principe van meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid.

Dat geldt eveneens voor de invoering van Geografisch Georiënteerde Eenheden (GGE). Op specialistische terreinen als medische zaken en discriminatie hebben kleine parketten moeite om capaciteit vrij te maken. Daarom heeft het College van procureurs-generaal er in 2006 voor

gekozen de negentien arrondissementparketten om te vormen tot elf (grotere) regioparketten en acht (kleinere) lokale parketten. In 2007 is de invoering van start gegaan. Elk lokaal parket is verbonden aan een regioparket. De regioparketten kunnen de expertise makkelijker organiseren en beschikbaar stellen aan de lokale parketten.

De lokale parketten verminderen met meer regionale samenwerking hun kwetsbaarheid op financieel, personeels- en inhoudelijk gebied. Voor de medewerkers verbreedt regionale samenwerking het werkkterrein en daarmee hun mogelijkheden, zowel geografisch als wat betreft functie-inhoud.

Begin 2008 presenteerde de werkgroep regionalisering haar eindrapport aan het College van procureurs-generaal. Dat voorziet in een nadere verantwoordelijkheidsverdeling tussen regioparket en lokaal parket. De invoering is voorzien vanaf 1 januari 2009.

Verder bouwt het OM aan een centrale dienstverleningsorganisatie OM (DVOM) die vanuit vier vestigingen in het land de parketten ondersteunt op het gebied van de bedrijfsvoering. Nadat in 2005 en 2006 de financiële diensten van de OM-onderdelen waren samengebracht in de DVOM/F, zijn in 2007 de personele diensten overgegaan naar de DVOM/P. In 2007 zijn ook de voorbereidingen getroffen voor een

DVOM-eenheid op het gebied van informatisering (functioneel beheer). Verder is het de bedoeling om in 2008 de DVOM uit te breiden met een afdeling voor facilitaire dienstverlening.

Al deze veranderingen maken de parketten eenvormiger wat betreft organisatie en werkprocessen. De mogelijkheden om het concern te sturen worden groter. Parketten zijn zich onderdeel gaan voelen van het landelijke OM. Dat maakt het voor het College van procureurs-generaal beter mogelijk nieuw beleid in te voeren, de prestaties van de parketten te vergelijken en de OM-activiteiten te verantwoorden aan de politiek en de samenleving.

Zeebra gesignaleerd in Middelburg en Breda

Onder de naam Zeebra zijn de parketten Middelburg en Breda een programma gestart met als doel uiterlijk 1 januari 2009 één regio-organisatie te vormen. Een in 2007 aangestelde programmamanager moet helpen deze ambitie te realiseren. Ook bestaat er sinds 2007 een regiomanagementteam dat acht keer per jaar vergadert. Op de werkvloer krijgt de samenwerking onder meer gestalte door de invoering van een regiopiket en gezamenlijke intervisie. Ook de interne administratieve opleidingen zijn in regioverband gegeven.

GEÏNTEGREERD PROCESSYSTEEM STRAFRECHT

Elektronisch strafdossier stroomlijnt behandeling standaardzaken

GPS (Geïntegreerd Processysteem Strafrecht) is het ICT-systeem dat het OM en de rechterlijke macht in staat stelt gezamenlijk te werken aan elektronische strafdossiers. GPS biedt ondersteuning bij de intake, beoordeling, registratie, OM-afdoening en executie van standaardzaken. Standaardzaken zijn strafzaken waarbij het aangeleverde opsporingsdossier voldoende is voor verdere afhandeling.

Alle informatie van standaardzaken wordt centraal opgeslagen in een digitaal dossier in het landelijke GPS-systeem. Die dossiers kunnen daar continu geraadpleegd en bewerkt worden. Het systeem biedt invoerschermen voor alle mogelijke handelingen van medewerkers van het OM en de rechtspraak. In GPS zitten bovendien directe koppelingen met andere partners in de strafrechtketen zoals politie, Gemeentelijke Basis Administratie en het Centraal Justitieel Incasso Bureau.

In 2007 heeft GPS een enorme ontwikkeling doorgemaakt. In april is het GPS-deel

voor standaardzaken gereedgekomen. Daarna is GPS ook geschikt gemaakt voor OM-afdoening (zie ook pagina 10: OM-afdoening).

Van mei tot september 2007 is er met GPS een proef uitgevoerd bij de Centrale Verwerking OM en bij de arrondissementen Amsterdam en Den Bosch. In een periode van vier maanden hebben parketten en rechtbanken zaken met behulp van GPS afgehandeld. Op basis van deze proef heeft het College van procureurs-generaal besloten een begin te maken met de landelijke invoering van GPS bij het OM.

De Raad voor de rechtspraak besloot echter nog niet tot invoering van GPS over te gaan. Er volgde een gemeenschappelijk onderzoek of en hoe GPS op gebruik binnen de rechtspraak kon worden aangepast. Dat resulteerde in december 2007 in het rapport 'Samen beheerst op weg met GPS'.

De conclusie was dat ook de rechtspraak verder aan de slag gaat met GPS. Zij zal

een eigen organisatie inrichten voor de invoering en het beheer, waarbij natuurlijk intensief met het OM wordt samengewerkt. Naar verwachting kunnen de strafsectoren van de rechtspraak in de zomer van 2008 GPS in gebruik nemen. Zaken in het kader van de OM-afdoening worden al vanaf begin 2008 door de rechtspraak met GPS afgehandeld.

Op 1 februari 2008 zijn de arrondissementen Amsterdam en Den Bosch en de Centrale Verwerking OM gestart met de GPS-verwerking van de OM-strafbeschikking.

Tegelijkertijd werd GPS in Zutphen en op een aantal andere plaatsen ingezet voor standaardzaken. De overige arrondissementen gaan volgens een vast schema geleidelijk over op GPS. GPS is nog niet af. Er staan al uitbreidingen op het systeem gepland. Zo zal in 2008 het GPS-deel voor maatwerkzaken ontwikkeld worden.

PERSONEEL

Van personeelszaken naar strategisch HRM-beleid

Op 31 december 2007 had het OM 4.764 medewerkers in dienst, verdeeld over drie sectoren: rijksambtenaren, rechterlijke ambtenaren en – bij de Rijksrecherche – politiefunctarissen (31 december 2006 4.660 medewerkers).

Het OM gaf in 2007 veel aandacht aan de personele wijzigingen die voortvloeiden uit het programma 'Het OM verandert'. Daarnaast kreeg het 'shared-services'-concept verdere invulling in de vorm van het DVOM/P (Dienstverleningsorganisatie OM/Personeel). De regionale DVOM/P-organisaties gaan zich bezighouden met uitvoerende personeelszaken. De afdeling Personeel en Organisatie van het Parket-Generaal is omgedoopt tot afdeling HRM (Human Resources Management) en wordt een strategische advieseenheid.

Strategische personeelsplanning

Hoeveel mensen heeft het OM nodig, om welke functies gaat het en in welke periode? Om op dergelijke vragen antwoord te kunnen geven, is de afdeling HRM van het Parket-Generaal in 2007 begonnen met strategische personeelsplanning. De afdeling streeft naar meer inzicht in de bewegingen op de arbeidsmarkt, in de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand en in de man/vrouw-verhoudingen. Daarmee kan het OM in de toekomst gericht werven. Ook weet het OM dan beter welke investeringen in opleiding en ontwikkeling nodig zijn en welke risico's het loopt bij moeilijk vervulbare vacatures.

De verdere professionalisering van werving en selectie sluit nauw aan bij de strategische personeelsplanning. De afdeling HRM heeft hiermee in 2007 een begin gemaakt.

Leren en ontwikkelen

Leren en ontwikkelen heeft binnen het OM een impuls gekregen door de invoering van het vignettensysteem en het Versterkingsprogramma opsporing en vervolging (zie pagina 10: Versterkingsprogramma). Namens het OM voerde de Stichting Studiecentrum Rechtspleging (SSR) in 2007 de meeste opleidingsprogramma's uit. Daarnaast stimuleerde het OM andere vormen van leren en ontwikkelen, variërend van het volgen van de opleiding HBO rechten tot de Leergang Comenius.

Via het vignettensysteem verbindt het OM functies met de daarvoor vereiste

(bij)scholing. De bedoeling is dat medewerkers zich professioneel blijven ontwikkelen. Doordat de belasting in tijd en geld voor sommige parketten te hoog blijkt, is besloten dat de parketten pas over vier jaar 'vignet-proof' hoeven te zijn. In 2007 is het vignettensysteem aangepast aan het vernieuwde beloningsstelsel van de rechterlijke macht (loonfunctiegebouw).

Het talentontwikkelingsprogramma STOOM is bedoeld om de doorstroming onder de eigen OM-medewerkers te bevorderen. In 2007 konden de parketten kandidaten voor leidinggevende of specialistische functies aanmelden voor STOOM. Op basis van een uitgebreide portfolio gingen 45 kandidaten in gesprek met de Commissie Talentontwikkeling (CTO). Dit leidde tot gerichte ontwikkeladviezen aan de kandidaten.

Samen met de Raad voor de rechtspraak heeft het OM voorstellen ontwikkeld om de opleiding van RAO's (Rechterlijk Ambtenaar in Opleiding) te herzien. Ook is gekeken naar de instroom en selectie van nieuwe RAO's. In 2008 worden de verbetervoorstellen doorgevoerd.

In 2007 heeft de afdeling HRM het programma Leren en ontwikkelen opgesteld waaronder een tiental projecten valt. Het programma moet meer zicht bieden op de opleidingsbehoefte binnen het OM en de bijbehorende kosten. Naast de individuele opleidingsmogelijkheden komt het OM in 2008 met drie algemene programma's voor de OM-top:

- Persoonlijk leiderschap (training en intervisie);
- De buitenwereld naar binnen (thema-bijeenkomsten);
- Speeddating voor juridische kennis (korte inhoudelijk briefings door aantal externe experts).

Arbozaken en ziekteverzuim

In 2007 is het Arbo-beleid verbreed met de thema's arbeid, gezondheid en vitaliteit. Om hieraan invulling te geven is er in 2007 beleid ontwikkeld voor psychosociale arbeidsbelasting, gezondheid, milieu en veiligheid. In 2008 zal het College van procureurs-generaal hierover besluiten.

Het ziekteverzuimpercentage bedroeg over 2007 gemiddeld 4,8 %. Na een dalende trend tot en met 2006 betekent dat

voor het eerst sinds jaren weer een kleine stijging van het verzuim.

Loonfunctiegebouw rechterlijke macht

In 2007 heeft het OM het loonfunctiegebouw rechterlijke macht (beloningsstelsel) ingevoerd voor zijn officieren van justitie. Dit houdt in dat de beloning meer dan voorheen bepaald wordt door de functie. Daarbij is ook telkens een vergelijking gemaakt met de functies zoals deze voorkomen bij de rechtspraak. Naast een mogelijke carrièrelijn voor management is er ook een mogelijke carrièrelijn voor specialisten uitgezet. Dit betekent dat er meer senior functies zijn gekomen op inhoud. Ook is een nieuwe functieklasse gemaakt, de senior A. Daarmee is het aantal doorgroeimogelijkheden voor inhoudelijke specialisten vergroot. De selectie van de nieuwe senioren A is in 2007 begonnen en loopt door in 2008.

Medezeggenschapsraad Openbaar Ministerie (MROM)

In 2007 is de MROM zeven keer plenair bijeen geweest en heeft zes keer overleg met de bestuurder gevoerd. Daarnaast heeft het dagelijks bestuur van de MROM vijf maal overlegd met de bestuurder. De voorbereidingscommissie van de MROM is tweeëntwintig keer bijeen geweest om de adviezen en diverse brieven (met inbreng van de voltallige MROM) voor te bereiden. Over de volgende onderwerpen heeft de MROM adviezen uitgebracht:

- Organisatie- en formatierapporten ressortsparketten;
- OM-afdoening;
- Implementatieplan Dienstverleningsorganisatie OM / Personeel (DVOM/P);
- Expertisecentrum bijzondere penitentiaire zaken;
- Loonfunctiegebouw rechterlijke macht;
- Implementatie loonfunctiegebouw rechterlijke macht;
- Kernfunctiebeschrijving officier van justitie forensische opsporing en senior officier van justitie forensische opsporing;
- Transitieplan uitrol unit straf bij de Centrale Verwerking OM (CVOM);
- Regeling dienstauto's OM;
- Jaarplan OM 2008;
- Implementatie Geïntegreerd Processysteem Strafrecht.

De regionalisering en GPS waren regelmatig onderwerp van gesprek, net als initiatieven op het gebied van de cultuurverandering en leiderschap.

Verklarende woordenlijst

- Advocaat-generaal** lid ressortsparket, soort officier van justitie die zaken in hoger beroep bij het gerechtshof behandelt. Bij de Hoge Raad: een adviseur die aan de Hoge Raad schriftelijk advies uitbrengt over een zaak
- Administratieve afhandeling** procedure om buiten het strafrecht om lichte verkeersovertredingen af te doen. Ook bekend als Mulderzaken
- Appèl** Hoger beroep
- APV** Algemeen Plaatselijke Verordening, lokale voorschriften op het gebied van openbare orde en veiligheid die de gemeenteraad vaststelt en die door de politie worden gehandhaafd
- Arrondissement** rechtsgebied, Nederland is verdeeld in negentien arrondissementen
- Arrondissementsparket** één van de negentien OM-regiokantoren die strafzaken voor de rechtbank brengen
- BOOM** Bureau Ontnemingswetgeving OM, het Pluk-ze-bureau van het OM
- BVOM** Bureau Verkeershandhaving OM
- Cassatie** beroep bij de Hoge Raad tegen de beslissing van een lagere rechter. Bij de Hoge Raad vindt geen onderzoek naar de feiten meer plaats
- CEAS** Commissie evaluatie afgesloten straf-zaken
- CJIB** Centraal Justitieel Incasso Bureau
- CVOM** Centrale Verwerking OM
- CTC** Centrale Toetsingscommissie, toetst de toepassing van een aantal bijzondere opsporingsbevoegdheden
- Dagvaarding** officieel stuk waarin de officier van justitie de verdachte oproept voor de rechter te verschijnen, bevat waar de officier de verdachte van beschuldigt
- Doodslag** iemand van het leven beroven zonder dat er sprake is van een van tevoren beraamd plan. Wel moet er opzet in het spel zijn want anders is het hoogstens dood door schuld. Maximale straf: vijftien jaar gevangenisstraf
- EMSOM** Expertisecentrum Militair Strafrecht OM
- Executie** uitvoeren van een straf of een maatregel, ook wel 'tenuitvoerlegging' genoemd
- Eerste lijn** alle OM-onderdelen die strafzaken voor de eerste keer voor een rechter brengen, in de meeste gevallen arrondissementsparketten, maar ook Functioneel Parket, Landelijk Parket en BOOM
- FIOD-ECD** Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst - Economische Controle Dienst, opsporingsdienst van het ministerie van Financiën
- FP** Functioneel Parket, landelijk opererend parket dat zich richt op milieuzaken en financieel-economische delicten
- Geografisch Georiënteerde Eenheid** samenwerkingsverband van aantal arrondissementsparketten (één regioparket en aantal lokale parketten) met als belangrijk doel specialistische taken centraler te beleggen en zo de kwaliteit van opsporing en vervolging te verbeteren
- Gerechtshof** Gerecht dat zaken in hoger beroep behandelt
- GPS** Geïntegreerd Processysteem Strafrecht, bedrijfsprocessensysteem van de rechterlijke macht
- Instroom** totaal aan strafzaken dat de politie aanlevert bij het OM
- ISD** Instelling voor Stelselmatige Daders
- Kalsbeeknormen** normtijden voor de jeugdstrafrechtketen
- Kantonrechter** rechter die onder meer lichte strafzaken behandelt, zoals verkeersovertredingen
- KLPD** Korps Landelijke Politiediensten
- KMar** Korps Marechaussee
- LECD** Landelijk Expertise Centrum Discriminatie
- LP** Landelijk Parket, onderdeel van het OM dat gespecialiseerd is in de aanpak van de georganiseerde misdaad en witwassen
- Mulderzaken** lichte verkeersovertredingen die het OM buiten het strafrecht om, bestuursrechtelijk, afhandelt
- Parket** ander woord voor de OM-burelen, zowel op het niveau van het arrondissement, als op het niveau van het ressort
- Parket-Generaal** hoofdkantoor van de landelijke leiding van het OM, bestaande uit het College van procureurs-generaal en zijn ambtelijke staf
- Procureur-generaal** lid van het College van procureurs-generaal, de landelijke leiding van het OM. N.B.: de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad is geen lid van het OM
- Rechtbank** rechtsprekend orgaan op niveau van het arrondissement dat onder andere misdrijven behandelt
- Rechterlijke macht** alle rechters en officieren van justitie gezamenlijk
- Ressort** rechtsgebied van een gerechtshof, Nederland is verdeeld in vijf ressorten die elk bestaan uit verschillende arrondissementen
- Ressortsparket** OM-afdeling die zaken in hoger beroep voor het gerechtshof behandelt, ook wel 'tweede lijn' genoemd
- Seponeren** niet doorzetten van een zaak omdat er niet genoeg bewijs is (technisch sepot) of omdat het OM dat niet wenselijk acht (beleidssepot)
- TBS** Terbeschikkingstelling, de rechter kan bepalen dat een psychisch gestoorde veroordeelde naar een inrichting moet voor behandeling
- Transactie** schikking in de vorm van een geldbedrag of een taakstraf die het OM een verdachte bij lichte vergrijpen kan voorstellen en waarmee een gang naar de rechter wordt voorkomen
- Tweede lijn** ressortsparket, behandelt zaken in hoger beroep voor het gerechtshof
- Uitstroom** totaal aan strafzaken waarin de rechter een beslissing heeft genomen
- WBOM** Wetenschappelijk Bureau OM

FINANCIËN

Opbrengst Plukze-wetgeving stijgt fors

De personele en materiële uitgaven die het OM in 2007 gedaan heeft, bedroegen € 545 miljoen. Dit totaal valt uiteen in de posten 'OM-onderdelen en landelijke budgetten' (€ 498 miljoen), 'Gerechtskosten' (€ 36 miljoen) en 'Domeinen' (€ 11 miljoen).

Landelijke budgetten zijn middelen die worden ingezet voor parket-overstijgende activiteiten. Dit zijn bijvoorbeeld uitgaven voor huisvesting, ICT, opleidingen, internationalisering en landelijke voorlichting vanuit het Parket-Generaal. Gerechtskosten zijn de kosten van inhuur van derden bij de vervolging van strafbare feiten, zoals kosten voor deskundigen en tolken vertaalkosten. Het budget domeinen is bestemd voor kosten van de afhande-

ling van strafrechtelijk in beslaggenomen voorwerpen.

Ontnemingsopbrengsten

De ontnemingsopbrengsten (naar aanleiding van de wet Plukze) bedroegen in 2007 € 23,6 miljoen bij een doelstelling van € 17 miljoen. Dit betekent een forse stijging ten opzichte van 2006, toen de opbrengst van de ontnemingswetgeving € 17,5 miljoen (in 2005 € 11,1 miljoen) bedroeg. Dit houdt direct verband met de nieuwe taken die het Bureau Ontnemingswetgeving OM (BOOM) in 2007 opakte. Uit de ruim behaalde doelstelling blijkt dat het vernieuwde BOOM en de parketten het principe 'misdaad mag niet lonen' met toenemend succes in de praktijk te brengen.

Ziekteverzuimpercentage

Organisatie	2004	2005	2006	2007
Openbaar Ministerie	4,9%	5,3%	4,1%	4,8%
Ministerie van Justitie (excl. Dienst Justitiële Inrichtingen)	6,6%	6,0%	5,5%	6,5%
Ministeries totaal	6,2%	5,9%	5,5%	n.n.b.

(bron: Sociaal jaarsverslag Rijk 2006)

STRATEGISCH COMMUNICATIEBELEID

Eén OM met een herkenbaar gezicht en een heldere boodschap

Het OM is continu in beweging. Het in 2007 ingezette strategische communicatiebeleid kan dan ook niet los worden gezien van de actuele ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie.

Zo zette het OM in de periode 2003-2006 een grootschalige reorganisatie in: 'Het OM verandert'. Die was nodig om te kunnen blijven voldoen aan de eisen van de samenleving en leidde tot aanpassingen in de bedrijfsvoering, de organisatiestructuur en de

onderlinge verhoudingen (regioparketten versus lokale parketten). Het centraal werken van standaardzaken en een gedeelde bedrijfsvoering stellen het OM in staat efficiënter te werken. En met de concentratie van specialistische zaken (fraude, milieu, georganiseerde criminaliteit) komt het OM tegemoet aan de zwaardere eisen van een complexere samenleving.

Ontvankelijkheid voor maatschappelijke ontwikkelingen, meer efficiëntie door

OM-brede standaardisatie en tegelijkertijd meer specialisatie; het zijn elementen die ook uit het strategische communicatiebeleid OM duidelijk naar voren komen.

Voorheen startten OM-onderdelen soms vergelijkbare communicatieprojecten, hanteerden ze verschillende huisstijlen en maakten ze onafhankelijk van elkaar afspraken over communicatie met de ketenpartners. Het strategische communicatiebeleid OM brengt een duidelijke

lijn in al deze activiteiten. In 2007 is gestart met het vaststellen van de centrale communicatie-uitgangspunten.

Daarnaast vraagt de kritische opstelling van burgers en media tegenover de overheid om meer openheid. Het OM moet beter uitleggen wat het doet en wáárom, zodat misverstanden zoveel mogelijk worden voorkomen. De wens hiertoe leeft al langer binnen het OM. In 'Perspectief op 2010' belooft het OM expliciet sneller

en meer informatie te verschaffen aan het publiek.

Dit uitgangspunt is verder uitgewerkt in de 'Aanwijzing voorlichting opsporing en vervolging' (december 2006). Deze aanwijzing richt zich uitsluitend op de persvoorlichting. Het strategische communicatiebeleid OM biedt richtlijnen voor alle communicatie-uitingen.

OPSPORINGSBERICHTGEVING

Toepassing nieuwe media groeit

Opsporingsberichtgeving is één van de middelen die OM en politie kunnen inzetten om een onderzoek een extra impuls te geven. Ruim eenderde van de zaken die de hulp krijgt van burgers, wordt opgelost.

Omdat opsporingsberichtgeving verloopt via de media wordt het wel eens verward met persvoorlichting. Het verschil is echter dat opsporingsberichtgeving als enig doel heeft het oplossen van de zaak of de aanhouding van verdachten. De politie zet opsporingsberichtgeving in onder gezag van het OM. Gezamenlijk bepalen zij óf opsporingsberichtgeving wordt ingezet, in welke vorm en wanneer. Hierover zijn afspraken gemaakt met publieke en commerciële media, zoals Opsporing verzocht, Hart van Nederland, TMF Spits en de Gaykrant.

Daarnaast spelen de nieuwe media een steeds prominentere rol in de opsporingsberichtgeving. Zo kent de politie Utrecht sinds 2006 de website politieonderzoeken.nl die in goed overleg met het OM Utrecht is opgezet. Aanvankelijk bevatte de site alleen 'cold cases', waarbij het publiek gevraagd werd in de rol van recher-

cheur te stappen en mee te denken over oplossingsrichtingen. Sinds kort werkt politieonderzoeken.nl ook met actuele zaken. Bij deze gevallen is de politie vooral op zoek naar getuigen.

Politie en OM zijn enthousiast over de kwaliteit van de tips. Daarom is politieonderzoeken.nl als experiment opgenomen in de landelijke opsporingsberichtgeving. Het streven is om binnen vier uur na het plegen van een ernstig misdrijf beelden (bijvoorbeeld van de plaats delict) en vragen op de website te plaatsen.

Andere voorbeelden van de inzet van nieuwe media zijn Burgernet in Nieuwegein en Sms Alert in Tilburg. Daarbij ontvangen vrijwilligers in de omgeving van een zojuist gepleegd, licht delict per telefoon, sms of e-mail een automatische melding met het signalement van de verdachte.

In 2007 is een werkgroep uit de Landelijke Selectiecommissie Opsporingsberichtgeving aan de slag gegaan om de huidige OM-aanwijzing opsporingsberichtgeving aan deze ontwikkelingen aan te passen.

Eind 2008 verloopt de huidige Aanwijzing Opsporingsberichtgeving en wordt de nieuwe van kracht.

Voor 2008 staat er nog meer op de agenda. Zo wil de minister van Justitie een Nederlandse variant van het Amerikaanse Amber Alert dat langs diverse kanalen het grote publiek inschakelt bij de ontvoering en vermissing van kinderen. De Nederlandse versie staat inmiddels in de steigers.

Ook wordt er nagedacht over een Nederlandse 'Gezocht!'-lijst waarop urgent gezochte verdachten met naam en foto bekend gemaakt worden. Het OM doet binnen afzienbare tijd een voorstel voor de criteria voor plaatsing op de lijst, de eventuele prioritering en de grootte.

Tot slot voert een aantal Europese lidstaten op Nederlands initiatief overleg over de uitwisseling van opsporingsberichten. Het project draagt de voorlopige naam 'Eurocrime'. In 2008 komt er een Europese conferentie van politie, justitie en zendgemachtigden met het doel hierover nadere afspraken te maken.

PUBLIEKSVOORLICHTING

Meer beeld en geluid op de OM-websites

De snelle opkomst van het internet vertaalt zich in de centrale rol die www.om.nl en andere OM-sites vervullen in de publieksvoorlichting. Het OM wil relevante informatie snel en eenvoudig via zijn website ontsluiten voor een breed publiek en daarbij nadrukkelijk gebruik gaan maken van beeld en geluid om de boodschap te illustreren of kracht bij te zetten. Om dat te bereiken wordt www.om.nl in 2008 geheel vernieuwd.

In 2007 kon www.om.nl rekenen op 1,1 miljoen bezoekers. Andere OM-websites als www.vetverkeerd.nl (de jongerensite) en www.verkeershandhaving.nl werden respectievelijk ruim 250.000 keer en 454.000 keer bezocht.

In de maanden mei en juni bleek uit een onderzoek onder 647 bezoekers van www.om.nl dat zij gemiddeld 37 jaar oud zijn en hoger opgeleid. De bezoekers gaven de website als gemiddeld rapportcijfer een 7,1. Dat is hoger dan het gemiddelde rapportcijfer dat aan overheidssites wordt gegeven (6,8).

Perspectief op 2010: 'Het OM is er voor de waarheidsvinding en daar hoort een communicatiebeleid bij dat openheid verschaft aan de burger over de gang van zaken gedurende het onderzoek ...'

In 2007 is de beantwoording van publieksvragen via www.om.nl overgedragen aan Postbus51. De burger krijgt via www.postbus51.nl antwoord op algemene vragen over de werking van het strafrecht, de hoogte van boetes en over procedures. Daarnaast hebben veel vragen die bij Postbus51 binnenkomen betrekking op strafzaken die prominent in de media figuren. Postbus51 beantwoordt geen vragen over individuele strafzaken.

De Vetverkeerd-krant, de jongerenkrant van het OM, is in 2007 drie maal verschenen. Thema's waren, 'geweld thuis', 'geweld op school' en 'alcoholmisbruik'. De krant is in een oplage van 50.000 exemplaren verstuurd aan onderwijsinstellingen en andere abonneementhouders. Op de parketten, Halt-bureaus en bibliotheken was de krant gratis beschikbaar. In 2008 wordt één van thema's: cybercrime. Daarnaast blijft de Vetverkeerd-krant uitleggen wat het OM en de officieren van justitie doen.

Profiel

Het Openbaar Ministerie (OM) is belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en andere bij wet vastgestelde taken. Het OM is de enige instantie in Nederland die verdachten voor de strafrechter kan brengen.

De hoofdtaak van het Openbaar Ministerie is te verdelen in drie kleinere:

- de *opsporing* van strafbare feiten; het OM heeft de eindverantwoordelijkheid voor de rechtmatige opsporing van strafbare feiten door de politie.
- de *vervolg*ing van strafbare feiten; het OM kan besluiten een zaak voor de rechter te brengen, een transactie aan te bieden of niet te vervolgen (te seponeren).
- de *executie* van straffen; het OM houdt toezicht op de uitvoering van straffen en maatregelen opgelegd door rechters én op de uitvoering van transacties aangeboden door het OM. Boetes moeten worden betaald, gevangenisstraffen uitgezeten, maatregelen nageleefd en taakstraffen goed uitgevoerd.

Samen met de Rechtspraak vormt het OM de rechterlijke macht.

Colofon

Dit is een uitgave van:
Openbaar Ministerie
Afdeling Communicatie
Postbus 20305
2500 EH Den Haag

Ontwerp en opmaak:
VormVijf, Den Haag
Druk:
Ando bv, Den Haag

Fotografie:
Yvonne Brandwijk
Marsel Loermans (foto voorzijde)
april 2008, www.om.nl

PERSVOORLICHTING

Nieuwe aanwijzing resulteert in alerter en assertiever persbeleid

Juiste berichtgeving op het juiste moment. Dat is het uitgangspunt van de nieuwe *Aanwijzing Voorlichting opsporing en vervolging* die sinds januari 2007 van kracht is. Hiermee heeft OM een stap gezet naar een alerter en assertiever persbeleid. Het OM zal de nieuwe aanwijzing – die in nauwe samenwerking met de politie tot stand is gekomen – in 2008 evalueren.

In 2007 trok van alle zaken die tegen Willem H. de meeste media-aandacht. Sommige journalisten spraken zelfs van 'het proces van de eeuw'. Ook de rapporten van de Commissie Evaluatie Afgesloten Strafzaken (CEAS) kregen veel media-aandacht. Eén

daarvan betrof de tot levenslang veroordeelde Haagse verpleegkundige Lucia de B. Het driemanschap dat de strafzaak evalueerde, heeft het College van procureurs-generaal geadviseerd een herzieningsaanvraag in te dienen bij de Hoge Raad. Bij het ter perse gaan van dit jaarbericht was de conclusie van de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad nog niet bekend.

Zoals elk jaar heeft het OM in 2007 tweemaal de cursus 'Strafrecht voor journalisten' georganiseerd. Ongeveer dertig journalisten namen hieraan deel. Gedurende anderhalve dag gaven (pers)officieren van justitie en OM-voorlichters uitleg over het strafrecht en het mediabeleid van

het OM. Een verkorte versie van de cursus is aan ongeveer dertig studenten mediatudies gegeven.

De procureurs-generaal hebben afgelopen jaar via speeches en ingezonden artikelen in de media diverse onderwerpen onder de aandacht gebracht, waaronder de herziening ten nadele en het verschoningsrecht voor journalisten.

Ook in 2007 heeft het OM zijn medewerking verleend aan het VARA-programma 'Het Hof van Joosten' waarin Astrid Joosten rechtszaken behandelt en bespreekt met het publiek.